

РІК LII, Ч. 12

ГРУДЕНЬ — 1996 — DECEMBER

No. 12, VOL. LII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

PIK LII,

ГРУДЕНЬ

Ч. 12

Виходить раз у місяць

видає

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація

Засновник Музею в Нью-Йорку

Головний редактор — **Ірена Чабан**
 Редактор англійської частини — **Тамара Стадниченко**
 Мовний редактор — **Роман Юревич**

Редакційна команда:

Анна Кравчук — Голова Союзу Українок Америки

Марта Богачевська-Хом'як

Любов Волинець

Анна-Галія Горбач

Іванна Рожанковська

Ярослава Рубел — (з уряду) пресова референтка
 Головної Управи

Адреса редакції: 108 Second Avenue
 New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Адміністратор — **Наталія Дума**

Річна передплата в США

Для членів Союзу ..... \$ 25.00

Для інших передплатників ..... \$ 30.00

Поодинокі номери ..... \$ 3.00

В країнах поза межами США ..... US \$ 40.00

ЗМІСТ

Різдвяний привіт	1
Яким Вечер. Різдвяна ніч	1
Валентина Борисенко. Зимові свята українців	2
"Український Музей може відіграти ролю у керівництві культурною політикою незалежної України". Доповідь д-р Оленки Певної	6
Л. Черник, Л. Більовщук. Ділові зустрічі в Україні	8
Ірина Куровицька. 105-та Міжнародна конвенція ГФЖК	11
Вісті з Централі	13
Людмила Тарнашинська. Повернулися в Україну	14
Софія Майданська. "Позаклясне виховання"	14
Our Life	
Christmas Greetings	15
Vasyl' Grendzha Donskyj. "Christmas Eve"	15
Hélène N. Sanko. Vasyl Grendzha Donskyj and his Christmas Play of 1936	18
Stephen M. Wichar, Sr. Ukrainian American Veterans Hold 49th Convention	20
Anna Krawczuk. The Role of Ukrainian Women in the Military.	20
Христя Навроцька. Наше харчування.	22
Дописи відділів.	23
Союз Українок України. Різдвяний привіт.	25
Нам пишуть.	25
Пожертви.	27
Нашим дітям.	30
Показник до LIII річника журналу "Наше Життя", 1996 р.	32

На обкладинці: **Зоряна Сохацька-Атлантова.** "Різдво".
 Рисунок, олівець, 1996 р.

On the cover: **Zoriana Sokhotska-Atlantova.** "Christmas".
 Pencil. 1996.

Ілюстрації **Зоряни Сохацької-Атлантової.**
 Illustrations by **Zoriana Sokhotska-Atlantova.**

OUR LIFE

VOL. LII

DECEMBER

No. 12

Published by

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

Non-profit organization

Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

Editor-in-Chief — **Irena Chaban**English Editor — **Tamara Stadnychenko**Ukrainian Language consultant — **Roman Yurevych**

Contributing Editors:

Anna Krawczuk — UNWLA Inc. President

Martha Bohachewsky Chomiak

Anna-Halla Horbach

Iwanna Rozankowskyj

Jaroslawa Rubel — UNWLA Inc. Press Chair

Lubow Wolynets

Editorial Office: 108 Second Avenue
 New York, NY 10003

Tel.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Business administrator: **Natalia Duma**

Annual subscription in the USA for UNWLA members ... \$ 25.00

Annual subscription in the USA for other subscribers ... \$ 30.00

Annual subscription in countries other

than USA ... \$40.00 US currency.

Single copy ... \$ 3.00

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів,
 статей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копій, що були
 поміщені чи переслані до інших видань.

Незамовлених матеріялів редакція не повертає, а також не веде листування
 з приводу невикористаних матеріялів.

Редакція застерігає за собою право скорочувати прислані матеріяли і ви-
 правляти мову. Статті, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди
 відповідають поглядам редакції.

Передруки і переклади матеріялів з "Нашого Життя" дозволені за поданням
 джерела.

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

Усі редакційні матеріяли просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою
 "редакторів".

Кошти вироблення кліш покривають дописувачі.

Дописи просимо писати виразно, черг: два інтервали, зокрема чітко імена і
 прізвища поданих осіб.

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National
 Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, NY. 10003
 ISSN 0740-0225

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices.
 (USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 1996 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corporation

35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

Tel.: (201) 772-2166 Fax: (201) 772-1963

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

СЛАВІТЕ ЙОГО!

**З ВЕЛИЧНИМ ПРАЗНИКОМ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
ЩИРО ВІТАЄМО ВСІХ ТА БАЖАЄМО РАДІСНИХ СВЯТ
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!**

ЕКЗЕКУТИВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Яким Вечер

Різдвана Ніч

*Благословенна ніч груднева!
Вкриває поле і дерева
й хати синаводілий сніг.
У сріблі топить круглий місяць
долини, гори, ліс, узлісся,
завіяні сліди доріг.*

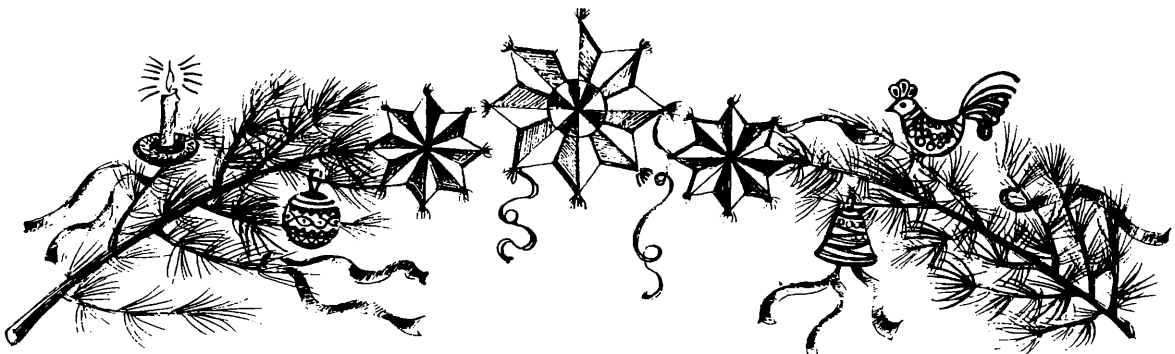
*Заблиснула збізда на сході,
біжить по темнім небозводі,
показує на південь шлях.
Послушні голосам світляним
спішать за нею три гетьмани
із молитвами на устах.*

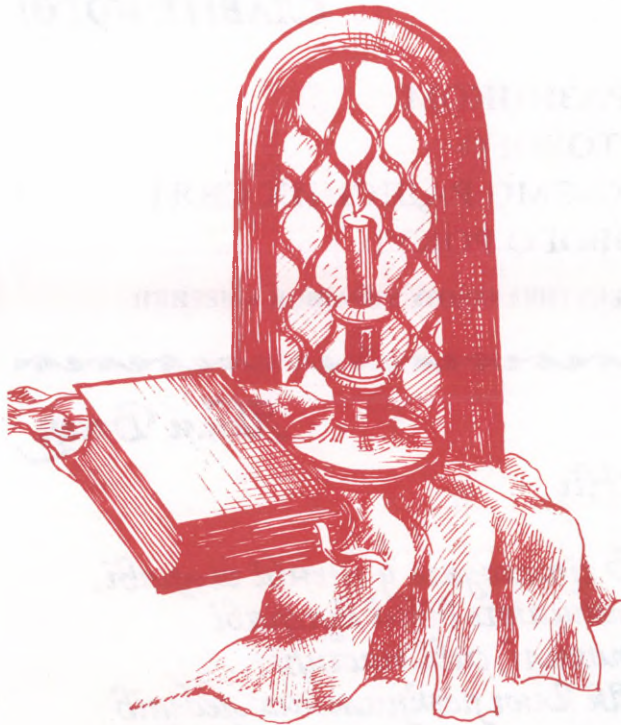
*З гір сходять у нітній темряві,
лишають вібці кутераві
похилі, сибі пастирі.
Ак клюг розкрилених лебедів
злітають ангели із неба;
з'ясків на мить небес обрїй.*

*Хоч в тебе студінь і забїй,
до Вифлеєму лїнь хоч в мрїях
і перед яслами молись!
Щоби до тебе ругенята
нобобовитого дитати
з благословенням простаглись!*

*Із святом Різдва Христового і з Новим Роком —
читачам і прихильникам "Нашого Життя" та всім людям доброї волі
складаємо наші найкраці побажання!*

Редакція і адміністрація "Нашого Життя"

ВАЛЕНТИНА БОРИСЕНКО

ЗИМОВІ СВЯТА УКРАЇНЦІВ

Грудень — перший місяць зими і останній місяць року — чи не найбагатший на свята й присвятки. Змінюється пора року, а відтак, вважали в народі, активізуються усі стихії та магічні сили, які впливають на життя людини, врожайність хлібів і садовини впродовж усього року.

4 грудня відзначали християнське свято Введення до храму Пресвятої Богородиці. Цього дня заборонялося шити, пряти, прати, рубати дрова тощо.

Введення увібрало давні поганські елементи, характерні для української календарної обрядовості. Широко на Україні побутувало повір'я, що на свято відьма сідає на кочергу і їде молоко відбирати у корів. Відтак звечора, напередодні Введення, господиня вдавалася до запобіжних заходів, щоб вберегти корову від "порчі": варила суміш з гострим, неприємним запахом (дьюготь, полин, сірку) і, вмочивши різочку, малювала нею коровам на лобі, ребрах, спині і вим'ї хрестики. Хрестики ставили також на одвірках та на дверях повітки. Потім клали в черепок ладану, свяченого на Зелені Свята зілля, і підкурювали корів. А вранці розкладали на порозі повітки зілля і переводили через нього худобу, — щоб не зашкодила відьма.

Дівчата на Введення сходилися до церкви раніше від усіх і чекали біля входу священника. Щойно він підходив, заходили слідом за ним у церкву, пошепки

примовляючи: "Як ти тепер уводиш мене дівкою, то так щоб від сьогодні за рік уводив мене звінчаною".

В народі побутує прислів'я: "Введення прийде, свят наведе". І справді, за ним йшла черета свят, багатих обрядовою символікою, ритуальними діями, мітологічними сюжетами, — насамперед молодіжні, на яких ворожили про одруження.

7 грудня святкували Катерини, яку вважали опікункою дівочої долі. У центральних регіонах України, на Слобожанщині дівчата вранці збиралися у хаті, де зазвичай справляли вечорниці і варили вскладчину пшоняну кашу. Як смеркало, дівчата гуртом несли макітру з кашею до воріт, ставили на стовпі, стукали макогоном у ворота і гукали: "Доле, доле, йди до мене кашу їсти". На Сумщині закликали так: "Суджений і не суджений, іди до мене каші їсти". Опісля відносили кашу до хати, а самі бігли ворожити: рахували кілки на тину — "вдівець, молодець, вдівець, молодець", і так аж до кінця тину.

Повороживши, дівчата вечеряли разом з хлопцями. Спочатку їли обрядову кашу, а потім усе, що наготували вскладчину. Коли розходилися з вечері, кожна дівчина відламувала гілочку з вишні, яку ставили в хаті у горщик з водою на покутті. За повір'ям, якщо гілочка зацвіте до Різдва, то дівка того року заміж вийде.

13 грудня відзначали Андрія. Святого вважали покровителем молоді, який сприяв щасливим шлюбом. Основні елементи свята: ворожіння дівчат про заміжжя і обрядові дії навколо ритуального хліба — калити.

Дівочих ворожінь про долю, щасливе заміжжя в українців багато. Майже всі вони пов'язані з віруваннями у магічну силу води, вогню, зерна.

Увечері дівчата бігли до води — річки, ставка — і занурювали руку. Що діставали з дна (шматок шкіри, соломинку, тканину, деревину), таким, вважали, буде ремесло судженого: швець, хлібороб, ткач, стельмах, бондар. Рахували, як і на Катерини, кілки на тину. Снували нитками дорогу: яке ім'я мав чоловік, що заплутався у тих нитках, таке, гадали, матиме й наречений. Лили також віск на воду і по утворених фігурках дізнавалися про зайняття майбутнього чоловіка. Пекли солоного коржика і їли на ніч, — суджений увісні мав подати води.

А ще заносили до хати півня, ставили перед ним зерно й воду і зауважували: якщо зерно дзьобне, — чоловік буде добрим господарем, а якщо стане пити, — за п'яницю судилося вийти.

Найпоширенішим ворожінням на Андрія було обрядове приготування пампушок ("балабушок") з пшеничного тіста. Для цього кожній дівчині слід було тричі принести з криниці воду у роті, щоб замісити свою балабушку. Хлопці підстерігали дівчат і перешкоджали: смішили, жартували. Декотрим доводилося кілька разів повертатися до криниці. Замісивши

балабушку, дівчина позначала її чимось і ставила у піч. Спечені пампушки клали рядком на застеленому рушником ослоні і заводили собаку, який, обнюхавши печиво, брав котресь першим. Чию балабушку вхопить, та дівчина першою з гурту заміж піде.

Майже повсюди в Україні дівчата ввечері на Андрія сіяли біля криниці чи біля межі коноплі, примовляючи:

*Святий Андрію!
Я на тебе коноплі сію,
А спідницею волочу,
Бо дуже заміж хочу.
Дай же, Боже, знати,
З ким весілля грати.*

Пізно ввечері, коли дівчата вдосталь поворожать, сходилися до них — на великі Андріївські вечорниці — хлопці. На той час уже спечена капита — великий корж з медом, горіхами. Розігравали довкола нього обрядове дійство — їздили на коцюбі кусати калиту, а хто засміється при цьому, отримував квачем з сажею по зубах.

14 грудня — свято Наума. Колись на це свято починали привчати дітей до науки, ремесла, щоб до будь-якої справи мали хист. Усі в сім'ї до схід сонця ставали до молитви, а опісля примовляли тричі: "Сьогодні Наум — бери собі науку в ум". Того дня вперше відводили дитину до школи, або віддавали до ремісника в науку.

17 грудня — свято великомучениці Варвари. Цього дня не прядуть, не шиють. Обов'язково варять узвар, а подекуди і кутю, щоб добре бджоли водилися.

Від Варвари день на хвилину довшає, то й прислів'я виникло: "Свята Варвара ночі урвала, а дня приточила. А ще помічали: яка погода на Варвари, така буде й на Різдво.

18 грудня — Сави, покровителя духовності. Існує прислів'я: "Сава дня прибаве".

19 грудня — святого Миколая. Його ще звуть зимовим, бо є Микола й весняний. Святий — заступник скривджених, коли хто до нього молиться, завжди допомагає. У західніх областях св. Миколай кожному приносить подарунок, який знаходять вранці під подушкою. Владно входить зима.

21 грудня — святої Ганни, Зачаття. За віруваннями, у цей день зачався світ. Збереглися пережитки тотемічних вірувань. У свято не можна навіть згадувати про вовків і вовкулаків, бо можуть ввійти у хату. Звідси і прислів'я: "Про вовка промовка, а вовк і в хату".

25 грудня відзначають святого Свиридона Сонцеворота (Спиридона). Це час зимового сонцестояння. "Сонце на літо, зима на мороз", — кажуть у народі. Удосвіта йшли з сокирою до саду і "лякали" дерева, щоб добре родили: "Я тебе зрубаю, на тріски потешу

і в печі спалю, як не вродиш!"

30 грудня — святого Данила-пророка. Моляться святому, ставлять свічку та й просять: "Святий Даниле-пророче! Замкни вовкам зуби й губи дванадцятьма замками, щоб вони не ладні були простягати свої довгі зуби до нашої худоби".

У січні відзначають великі свята — Новорічні, Різдвяні. Вони особливо багаті обрядовими діями і символікою. В народній свідомості побутовала впевненість: як зустрінеш і проведеш ці зимові свята, таким буде й увесь рік.

Перед Різдвом повсюдно "чепурили" хати. Квіткали їх чистими рушниками, витинанками,мили меблі, посуд тощо.

6 січня — Святий Вечір, який ще називали "Багата кутя". Зранку жінки пекли калачі, піріжки, щоб на Різдво було чим частувати колядників.

На першу кутю готували пісні страви, бо це був останній день посту. Найдавнішою є ячмінна кутя, яку ще й тепер варять подекуди на Поліссі. А найпоширенішою в Україні була кутя з товченої в ступі пшениці. На Лівобережжі її заправляли переважно медом та узваром, на Правобережжі додавали також товченого маку, горіхів.

За традицією на Святвечір мало бути 12 страв. У різних регіонах України обрядова їжа мала свої відмінності. Скажімо, в Карпатах, на Поліссі переважали овочеві, грибні й рибні страви; на Подніпров'ї, Полтавщині та півдні України, крім овочевих та городніх, готували чимало страв з борошна — млинці, вареники з ягодами, сливами тощо.

Традиційними для усієї України на Святвечір були такі страви, як кутя, узвар, мед, капуста, риба, горох, квасоля, вареники.

Кутю варили обов'язково у новому горщику.

Перед вечерею прикрашали "покуття" (місце у правому куті за столом, під образами). Це місце вважається вівтарем пращурів. А тому тут встеляли лаву найкращим сіном, ставили сплетену з жита "квітку", або необмолочений сніп, який має місцеві назви "дідух" (Тернопільщина, Волинь), "колядник" (Гуцульщина).

Усі члени родини переодягалися у чисті, за змогою у нові, сорочки та святковий одяг. Долівку встеляли соломною, обкурювали хату ладаном, молилися і сідали вечеряти на кожусі, застеленому догори вовною, щоб були багаті.

На Гуцульщині, перш ніж вечеряти, газда з газдинею беруть хліб з свічкою, ложку меду, пшениці, ладану на черепок або покришку від горщика і виходять надвір. Тричі, за рухом сонця, обходять хату, потім ідуть до худоби і так тричі обходять стайні та хліви. Обкурюють худобу, коровам поміж рогами мажуть медом хрестик, щоб не приступило нічого злого. Сідаючи вечеряти, батько маже медом хрестик на чолі також усім членам родини, примовляючи:

"Аби нам було так солодко весь рік, як цей мед солодкий".

На Подніпров'ї господар, з'ївши першу ложку куті, другу підкидав угору. Якщо зернята приліплювалися до стелі, це віщувало успіхи в господарюванні, бджільництві, добрий урожай.

На Поділлі, скуштувавши три ложки куті, дівчата бігли на подвір'я і прислухалися: у якій стороні собака загавкає, туди й заміж піде.

По трьох ложках куті усі частувалися горілкою, настояною на травах або наливкою з ягід. Примовляли за чаркою так: "Дай же, Господи Боже, здоров'я нам усім! Дай же, Боже, щасливо цю кутю провести та й другої дочекати у щасті і здоров'ї". Зазвичай згадували тих, хто на цей час перебував у дорозі або вдалині від рідної домівки, бажали добра та примовляли: "Хай їм легенько гикнеться". Обов'язково згадували й померлих: "Приставшим душечкам царство небесне, нехай їм земля пером!" Першим частувався дід, а як нема діда, то батько, а потім мати і по старшині усі члени родини.

Зайвих, сторонніх балачок за кутею не ведуть, а дотримуються традиційних примовлянь. За віруванням, на вечерю приходять і померлі пращури. Якщо у хаті нехтують традиціями, то вони не зайдуть, а стоятимуть під вікнами, а це згубно впливає на життя усієї родини, на врожайність. Сідаючи за стіл, дмухали на лаву, щоб "не присісти чиюсь душечку". Повечерявши, лишали ложки, кутю у мисці і книша та ставили воду, а поруч клали чистий рушник, щоб померлі могли витерти руки.

Перед сном умивалися, — щоб не діяло наврочування злих людей, — і витиралися рушником з червоним візерунком, — щоб протягом року бути "червоним", тобто здоровим.

7 січня — перший день Різдва. Різдво Христове, як і Великдень, святкують три дні. Першого дня вранці йдуть до церкви. Повернувшись, обідають за святковим столом. Страви вже їдять скоромні. Смажать м'ясо, ковбаси, капусту, варять холодець, печуть пироги, калачі, книші. Усе це готується напередодні, бо у свято гріх братися за ножа.

Першого різдвяного дня діти по обіді несуть вечерю до хрещених батьків, діда й баби. Зав'язують у вузлик три калачі, кладуть яблука, горіхи. Хрещеник вітався і здоровив з Різдвом Христовим та тричі бив чолом хресному батькові чи матері. Його частували, обмінювали йому вечерю, даючи взамін калачі, солодоші, а ще подарунок та гроші.

Як смеркне, починають ходити колядники. Спочатку йдуть діти. Поколядувавши під вікном, вигукують: "Добрий вечір, пане господарю! З Різдвом поздоровляєм, а за цюю вість — ковбас шість, лантух вівса, на верх ковбаса. На печі в куточку — гроші в черепочку. Треба їх взяти і колядничкам дати! Добрий вечір!"

По тому ходять окремо ватаги хлопців і дівчат. Водить їх старший, котрий зветься "березою". Парубки чи дівки, поколядувавши, також вітають господаря: "Добрий вечір, пане-господарю! Поздоровляємо з цим світлим святом, Різдвом Христовим, з добрим здоров'ям! Та виносьте ковбасу, бо я хату рознесу! Виносьте також книш, бо напущу в хату миш! Там на полиці у куточку лежить п'ятак у платочку, казала мати, щоб його колядникам дати".

Господар виносить з хати паляницю, ковбасу, горіхи. "Як цей дар Божий гречний та великий, щоб такий був наш господар гречний та величний перед панамі, перед царями, перед військом царським і усім миром християнським", — промовляє "береза". Усі хором закінчують: "Дай, Боже!", — і обраний ватагою "міхонша" ховає дарунки у мішок.

На другий і третій дні Різдва ходили в гості до родичів, кумів, за столом співали колядки, величали в них господаря та його родину.

Від Різдва до Нового року (14 січня) дівчата й парубки збиралися на льоду, робили "хургалю" з колеса і їздили на ньому.

У свята нічого не робили, тільки колядували. Веретено викидали на горище, щоб відьма на ньому не пряла.

13 січня — свято Маланки. На Правобережжі (Поділля, Волинь) варять кутю і зуть цей вечір "Багата кутя". На вечерю також готують 12 страв, але вже скоромних. Напікають калачів, книшів, пирогів для щедрувальників та посівальників.

Ввечері на Маланку щедрують. Ходять ряджені, водять "козу", співають щедрівки з побажаннями врожаю, добра, щастя в родині.

Пізно ввечері дівчата збираються ворожити про долю. Ворожіння — як на Андрія: тут і коржик, замішаний на воді, і запалені свічки...

Старші люди примічають за погодою. Як небо зоряне, то буде врожай на горох, ягоди, добре розводитимуться курчата та інша домашня птиця. Увечері на Маланки господар робить з дідуха перевесла, йде до саду, перев'язує яблуню й промовляє: "Я тебе перевеслом назначу, що з тебе буде — в маю побачу. Як не будеш цвіту мати у маю, то я тебе як яловку зрубаю".

14 січня — Василя. Новий рік. Дівчата вранці кладуть у воду, якою вмиваються, червоне намисто, щоб бути вродливими, а хлопці набирають у торбинки різного збіжжя (жито, пшеницю, овес, ячмінь) і йдуть засівати, вітати родичів, сусідів з Новим роком.

Палітра новорічних побажань в Україні багата. Подаємо лише кілька зразків. На Уманщині, засіявши у хаті, парубки кажуть: "Будьте здорові з Новим роком! Даруй, Боже, щастя, долю, всього вволю, а хліба найбільше! А до хліба посилай, Боже, капусту, буряки, огірки, щоб діждали садити і поливать, а після в добрім здоров'ї споживать!"

На Чигиринщині Агатангел Кримський записав у 30-их роках ХХ сторіччя такі новорічні побажання: "На щастя, на здоров'я, на Новий рік! Роди Боже, жито-пшеницю, всяку пашницю, на оборі бика й телицю, а на кошарі — барана й ягницю, а в скрині — грошей криницю, а на лежанці — дітей копицю, щоб за припічок бралися та на піч видиралися!" На Тернопільщині посівальники примовляють: "Ой роди, Боже, жито-пшеницю, всяку пашницю! Добридень! Будьте здорові з Новим роком та з Василем! На щастя, на Новий рік, щоб краще вродило, як уторік: жита-пшеницю, всяку пашницю, коноплі під стелю, а льон по коліна, щоб у вас, хрещених, голова не боліла! Добридень! Будьте здорові з Новим роком, добрим здоров'ям".

На Новий рік уникали чвар і сварок у сім'ї, з сусідами, щоб увесь рік пройшов у мирі й злагоді.

18 січня — Святий Вечір, або ще називають "Голодна кутя". Готують 12 страв. Увесь день до вечері — нічого не їдять. Свяченою водою кроплять хату, двір, клуню, стайню, а потому моляться і сідають вечеряти. На Гуцульщині перед Святвечором газда майструє дерев'яного хрестика, уквітчує його васильками, калиною, свяченим зіллям, кропить свяченою водою і прибиває на воротах — від лихого ока.

У центральних регіонах батько, набравши ложку куті, кличе мороза: "Морозе, морозе! Іди до нас вечеряти, та не поморозь нам картоплі, квасолі, огірків, буряків, а у полі — жита, пшениці, проса, гречки". Потім підкидає кутю до стелі. Добре, коли зернята прилипають до стелі — то на урожай і на здоров'я".

Після вечері виходять надвір і стріляють з рушниць — проганяють кутю. Дівчата й парубки йдуть на лід і вирубують "йордан", "гордань" — льодовий престол з хрестами, в якому заморожували калину, квіти. На Водохрище тут святити воду.

9 січня — Водохрище, або "Йордань", що походить від назви знаменитої біблійної ріки Йордан, в якій охрещено Ісуса Христа

Вранці на Водохрище священик святить воду. Під час освячення тричі стріляють з рушниць — проганяють "коляду". Від цього дня колядувати вже не можна.

Освячену на Водохрище воду в народі вважали вельми помічною від усіляких хвороб, особливо від переляку, наврочування. Нею кропили місце при будівництві житла, на пожежі тощо.

Святкують три дні. Після того вже можна все робити, окрім прання, аби не забруднити освячену воду нечистою силою.

Після Водохрища розпочинаються м'ясниці. У цей час справляють найбільше весіль, бо пора вважається щасною для шлюбу. Не можна не побачити раціональне зерно у віруваннях про щасний час для весіль.

У лютому селяни загалом були вільні від сільсько-господарських робіт і мали достаток харчів для святкової трапези. Крім того, невістка, влившись у чужу сім'ю, мала час для адаптації у родині чоловіка і з початком весняних робіт легше входила в її трудовий ритм, що багато важило для формування здорових сімейних стосунків у селян.

15 лютого — Стрітіння. Цього дня, казали в народі, зима з літом бореться: "Зима приходить з пирогом, а літо з батогом". Із святом зустрічі зими з літом пов'язували чимало прикмет щодо погоди, врожаю. Якщо на Стрітіння день сонячний, то й літо буде таким. Побутувало прислів'я: "Як на Стрітіння півень з калюжі води нап'ється, то на Юрія він напасеться".

На Стрітіння святити у церкві воду і свічку, яку називали "страсною", або "громовою". Її запалювали, коли хтось важко умирав, а ще — у грозу, щоб захистити оселю від блискавки. Нею також обкурювали хвору худобу.

Стрітенську освячену воду вживали баби-шептухи, замовляючи пристрій, наврочування. Пасічники збризкували нею бджіл — від хвороб і напасті.

24 лютого — свято Власа (Власія, Уласія) — святого, що теж опікувався худобою. Витоки цього свята криються у старовинних віруваннях, пов'язаних з поганським богом скотарства Волосом.

За традицією, на Власа варили борщ з кісткою, щоб не перевелася худоба. Як хто не мав м'яса — позичав, але обов'язково готував ритуальну страву. Зваривши борщ, м'ясо з'їдали, а кістку промивали водою, висушували і ховали. Коли влітку корова чи якась інша худобина ушкодить ногу, кістку товкли в порошок і посипали нею рану. Використовували її також при замовляннях.

Тиждень, на котрий випадало свято Власія, в народі називали "всеїдним". Щодня варили м'ясо, щоб худоба примножувалася. На Чернігівщині, Сумщині влаштовували обіди для старців, роздавали милостиню, аби ніщо не шкодило худобі.

Зимовий цикл свят завершувався. У передостанній тиждень м'ясниць весіль уже не влаштовували, — його називали "блудним": за повір'ям, той, хто, одружується у цей час, потім все життя "блудить", безуспішно шукаючи щастя. За блудним ішов сиропусний тиждень, а з ним прихід Масниці, яка зустрічала весну.

Таким чином цикли календарних звичаїв і обрядів групуються навколо зимового і літнього сонцестояння та весняного і осіннього рівнодення. У них досить виразно проглядає їхня давня первісна дохристиянська основа вірувань, символіка давньої культури землеробів і скотарів.

"УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ МОЖЕ ВІДІГРАТИ РОЛЮ У КЕРІВНИЦТВІ КУЛЬТУРНОЮ ПОЛІТИКОЮ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ"

(Доповідь мистецтвознавця д-р Оленки Певної на святковому бенкеті з нагоди 20-ліття заснування Українського Музею в Нью-Йорку).

Всечесніші отці та шановні гості!

Я дуже вдячна організаторам сьогоднішнього ювілею за можливість брати участь в цьому урочистому святкуванні двадцятиліття Українського Музею в Нью-Йорку. Ставлюся з найбільшою пошаною до праці, проробленої Музеєм і відданими його працівниками для збереження українського мистецтва і поширення української культури серед американської та міжнародної публіки. Український Музей — це єдина установа в Нью-Йорку, до якої можуть звернутися усі зацікавлені, краще пізнати культурну спадщину України і оглянути зразки українського народного й образотворчого мистецтва. Уважно опрацьовані етнографічні експозиції народного одягу і прикладного мистецтва притягають численних глядачів та наголошують багатство різноманітної творчості українського народу. Фотографічні виставки, такі як "Втрачені архітектурні пам'ятки Києва", показали давню славу столиці і заохотили збірку документів про знищені храми України. Добре досліджені і взірцево представлені виставки, як "Історія української іміграції в Америці", що відкрилася 1984 року, збагатили наше розуміння американської і української культур, довівши вклад українців в їх нову батьківщину. Вліті цього року ця сама виставка відкрилася у Києві, даючи можливість місцевим українцям приглянутися до сторінок історії, існування яких ще недавно було для них маловідомим. Українські іммігранти, зображені на фотографіях цієї виставки, плекали мрію про незалежну Україну. Нам пощастило бути свідками здійснення їхньої мрії. Менш як два місяці тому вільна Україна святкувала своє п'ятиліття. Переборюючи економічну і політичну кризи, Україна робить значні кроки як незалежна держава. Вона має свою Конституцію, свою власну мову, свої гроші, свої Збройні Сили, свою економічну і закордонну політику,

своїх дипломатів і свої власні проблеми та недотягнення. Зміна стану України від республіки з обмеженими правами у складі Радянського Союзу до зовсім незалежної держави, відповідальної за свої вчинки, повинна була принести з собою зміни у діяльності та політиці багатьох українських організацій в Америці. Головний тягар боронити і пропагувати інтереси України у Сполучених Штатах повинен тепер спочити у руках самої України та її державних представництв. Тому що моя праця звала мене з багатьма мистецькими музеями та іншими культурними установами в Україні, я хочу поділитися своїми спостереженнями із розвитку українсько-американських відносин у сфері музейництва та історії мистецтва.

Мої контакти з українськими культурними установами почалися у 1989 році, приблизно рік перед проголошенням Україною незалежності, коли я працювала над джерелами для своєї докторської дисертації у Києві. Я прожила два роки в Україні, вивчаючи об'єкт своєї дисертації, церкву святого Кирила, і працюючи у бібліотеках, архівах, музеях і у збережених пам'ятках з XI—XII століть. Я провела подібну працю у містах західної і східної України, а також у Петербурзі й Москві, та таких середньовічних російських містах як Новгород, Псков, Владівір і Суздаль. Мої дослідження були фінансово підтримувані заснованим урядом Сполучених Штатів International Research and Exchanges Board, а в Києві доступ до бібліотек, архівів і пам'яток мав бути зорганізований товариством "Україна" і Українською Академією Наук. Я була першим стипендіатом з осередком у Києві, у протилежність до тих у Петербурзі та Москві, але щоб отримати стипендію, від мене вимагали скласти усні та письмові іспити виключно з російської мови. Не було вимоги

знати українську мову, так як не було в Україні представництва International Research and Exchanges Board. Нині становище дуже змінилось. Тепер діють в Україні три представництва цієї американської організації. Вони були основані не тільки в наслідок більшої свободи, пов'язаної з розпадом Радянського Союзу, але головно завдяки постанову української незалежної держави. Під час моїх двох років в Україні, рідко коли офіційні чинники улегшували мені доступ до потрібних матеріалів для завершення моєї праці і я була змушена знайти контакти з окремими особами, які могли допомогти мені у моїх зусиллях. Мені також довелося зрозуміти системи способу діяння і оцінки, що тоді були мені зовсім чужими. Саме професійні контакти, що їх мені вдалося нав'язати, виявилися найціннішими у моїй теперішній праці.

Нині я працюю над різними аспектами підготовки важливої виставки у Метрополітальному Музеї Мистецтва під назвою "Слава Візантії", яка відкриється для глядачів 11 березня і буде продовжуватися до 6 липня 1997 року. Коли відкриється ця виставка, що була плянована майже п'ять років, вона зведе разом приблизно 400 мистецьких праць усіх засобів із 119 ведучих світових установ 25-ти країн. Виставка буде зосереджена на роках від 843 до 1261, відомих як Середній Візантійський період, і охоплюватиме не тільки мистецтво Візантійської імперії, але також її сусідів і суперників, включно із назалежними державами, які прийняли православне християнство і були включені у Візантійську сферу впливів. У час наведених років Київ виріс до провідного становища як культурний і духовний центр східних слов'ян, і Київська Русь прийняла візантійське християнство. Я з гордістю можу повідомити, що минулого вівторка заступник міністра культури і мистецтв України Леонід Новохатько і заступник голови Державного комітету України у справах містобудівництва та архітектури Олександр Горбатовський на офіційній церемонії у Метрополітальному Музеї в Нью-Йорку підписали договори про позички, що підтверджують участь України у цій важливій виставці. 11 березня Київська Русь буде представлена в Метрополітальному Музеї тридцятьма працями з музеїв Києва, Львова і Херсону, включно з мозаїками з Михайлівського Золотоверхого собору, котрі уцілили під час руйнування церкви у 1930-их роках, і тепер переховуються у Софійському соборі у Києві. Усі ці праці по сьогоднішній день не були ще виставлені на Заході та представляють собою найкраще з культури Київської Русі, що зберігається в Україні та може бути перевезене. Участь України на найвищому рівні, співпраця Міністерства культури і мистецтв України, Державного комітету України у справах містобудівництва та архітектури, а також директорів окремих музеїв, та листування українською мовою запевняють, що Україна є відповідно визнана на виставці Метрополітального Музею. Безпосередні домовлення позичок між Метрополітальним Музеєм і Україною

дозволили Міністерству і Державному комітетові нав'язати безпосередні відносини з Метрополітальним Музеєм і дозволять приїхати директорам кожного музею, який бере участь, на відкриття виставки, забезпечуючи їм можливість познайомитися з чужинецькими співучасниками. Так само працівники музеїв, Міністерства і Державного комітету будуть мати можливість побачити колекції Метрополітального Музею, коли вони відвідають Нью-Йорк як кур'єри з експонатами виставки. Цей процес дозволить українським колегам краще пізнати організацію і формальності музейництва у західному світі та завдяки тому могли краще ними послугуватись. Представництво України через третю особу може поважно обмежити силу України у переговорах і тим чином можливі користі.

Коли українсько-американські установи не можуть поминути України у репрезентації української культури, Український Музей в Нью-Йорку може відігравати невід'ємну роль у знайомленні та поширенні визнання української і українсько-американської культур у США і в методах їх презентацій. Багато років нищення української культури на її рідній землі, ізоляція України під час радянського періоду, теперішні економічні труднощі в Україні та сильні західноєвропейські упередження в американській освіті нанесли значні обмеження на знання та розуміння української культури та історії назовні кордонів України. Український Музей в Нью-Йорку у своєму новому приміщенні, що тепер споруджується, є єдиним реальним місцем, дуже потрібним для постійного та професійного показу вибраних аспектів українського мистецтва для широкої американської публіки. Своєю багатою збіркою народного мистецтва він розповсюджує знання і розуміння українського народу. Музей також найвідповідніша установа переховувати і виставляти багату спадщину українських імігрантів і розквіту української культури на чужій землі. Якісним рівнем своїх виставок і свідомим підкресленням української національної культурної спадщини Український Музей може встановити поважний приклад своїм колегам з України. Побіч постійних виставок чудових об'єктів української народної культури, Український Музей повинен насвітлювати досягнення українських мистців-імігрантів, зосереджувати увагу на українському походженні міжнародно визнаних мистців, і за поміччю своїх публікацій широко розповсюджувати знання української культури та історії, і зробити загальновідомою українську перспективу щодо культурних проблем. Таким чином, Український Музей може більше від будь-якої іншої українсько-американської установи відіграти роль у керівництві культурною політикою незалежної України.

Ще раз, я дуже вдячна за можливість бути учасницею цього свята і хочу побажати Українському Музеєві багато успішних виставок і довгого та продуктивного майбутнього!

May 1, 1996 at the White House East Room. Chornobyl Challenge' 96 Honorary Chair, First Lady Hillary Rodham Clinton with UNWLA Social Welfare Chair Lidia Czernyk, on the occasion of the Tenth Anniversary of the Chornobyl Tragedy, billed as "A Call to Healing and Prevention".

Гілларі Родгам Клінтон та Лідія Черник.

1 травня 1996 р. На запрошення Першої Лейді Гілларі Родгам Клінтон в Білому Домі у Вашингтоні відбулося відзначення 10-ої сумної річниці чорнобильської трагедії. Як почесна голова "Виклику Чорнобиля 96", Перша Лейді виголосила промову, а опісля привітала гостей, серед яких були Посол України у США д-р Юрій Щербак, представники американського Уряду та українських американських організацій. Від США були запрошені голова США Анна Кравчук та референтка Суспільної опіки США Лідія Черник.

**Лідія Черник,
Люба Більовщик.**

У серпні цього року, згідно з рішенням і схваленням Екзекутиви, референтка Суспільної опіки Лідія Черник і референтка Стипендій Люба Більовщик відвідали Україну. Спільно заплановано, щоб цим разом побувати в околицях західної України, а головню в деяких місцях Карпат. 13 серпня ми відлетіли з Нью-Йорку до Львова, на жаль, через різні перешкоди зупинилися у Києві, а 14 серпня прибули до Львова. На другий день ми зустрілися з союзнянками Львівської філії і головою Львівського Відділу СУ Зоряною Білик. Під час дуже приємної зустрічі в їхній домівці мали нагоду обмінятися думками та дізнатися про працю Союзу Українок. Нас запросили на святкування п'ятиліття незалежності України, яке відбулося 22 серпня у Львівському театрі. Головним доповідачем був Микола Горинь. У концерті брали участь хори та оркестра. Ми подивлялися чудово

виконану програму та гордилися, що мали нагоду відсвяткувати ювілей незалежності у вільній Україні.

Перебуваючи у Львові ми стрічалися з Сестрами Василіянками та полагоджували справи допомоги дітям-сиротам і стипендій.

Запросили нас до Музичної школи-інтернату ім. Соломії Крушельницької у Львові. Тепло привітали нас директор школи Володимир Антонів, учителі та учні-стипендіяти Стипендійної Акції США. Вони приготували дуже гарний концерт. Чудово виступили студенти Яромир Боженко (фортепіано) та Володимир Баран (скрипка). Після концерту референтка Стипендій вручила стипендії потребуючим учням та студентам, багато із них — сироти. Музична школа існує вже 50 років. У школі-інтернаті мешкає 125 дітей, а навчається 520 учнів. Першими випускниками школи були Олександр Слободяник, Олег Криса, Марія

*Зустріч стипендіатів Стипендійної Акції СУА з Любою Біловщук в Музичній школі інтернати ім. Соломії Крушельницької у Львові.
UNWLA scholarship students with Luba Bilowchtchuk at the music school in Lviv.*

Крушельницька, Мирослав Скорик — всі лавреати Міжнародних конкурсів. Трохи пізніше закінчили її Наталія Хома, Володимир Винницький та багато інших. Також треба згадати і теперішніх студентів, які стали лавреатами престижних Міжнародних конкурсів, будучи ще учнями школи: Яромир Боженко (спонсори Богданна Біловщук і Юліяна Осінчук) та Володимир Баран (спонсори Стефан і Катерина Качмарські), Василь Сліпак та інші. Надзвичайно приємна була наша зустріч з учителями та учнями музичної школи, яка працює далі на майбутнє музичного мистецтва України та світу.

З фондів Суспільної опіки СУА, які жертвенно підтримують членки і громадськість, куплено медичний апарат для дослідження внутрішніх органів вартістю 46,000 дол. З незалежних від нас причин, цей апарат не передано до санаторії "Джерело" у Трускавці, як було заплановано. Після рішення Екзекутиви СУА і референток Суспільної опіки та Стипендій апарат передано до Обласної Спеціалізованої Клінічної Лікарні у Львові. До цієї лікарні скеровують хворих дітей з інших шпиталів Львівської області, а також з інших областей з діагностичними проблемами, які не можуть бути вирішені на місцях.

Сиротинець у Львові.

В лікарні Львова.

Lviv clinic.

Того ж дня відвідали Обласну Дитячу Спеціалізовану Клінічну Лікарню, зустрічалися з лікарями і медсестрами, хворими дітьми, які перебували на лікуванні. Головне для нас було побачити лабораторію в цьому шпиталі, куди останніми роками СУА передав чотири медичні апарати на суму 126,000 дол. Приємно було довідатися від лікарів, що всі апарати вживають для дослідів та користають з того сотні дітей не тільки зі Львова, але й з інших областей. Мали нагоду зустрітися з лікарями, які працювали в стоматологічному відділі, де не тільки лікують зуби, але також проблеми, пов'язані з чорнобильською катастрофою. Під час перебуття у Львові ми мали нагоду відвідати сиротинець — Дитячий Дошкільний Будинок ч. 1, в якому перебувало 147 дітей дошкільного віку, а також зустрічали групу недорозвинених дітей. З подивом ми відвідували кожну групу, а вони вітали нас пісеньками та віршиками. Під час подорожі ми старалися кожного дня відвідати іншу місцевість та ознайомитися з людьми, а головню з дітьми.

Lviv orphanage.

Свячення овочів у сиротинці "Малятко" в Тернополі.

Відвідуючи Тернопіль, ми побували в сиротинці — обласному спеціалізованому будинку дитини — "Малятко", де проживає 97 дітей. Перебувають в цьому сиротинці діти від народження до дошкільня, тому називають його "Малятко". З огляду на свято, ми застали дітей і опікунів на відправі в капличці, а відтак відбулося свячення овочів. Це картина не є до описання, а до подиву.

З Тернополя ми відїхали до Золочева. По дорозі затрималися в замку, оглядаючи залишені будинки та камери, де вимордовано багато невинних людей. Заїхали до монастиря ОО.Василіян. Тут зустрічалися із членками Союзу Українок філії Золочів та мали нагоду обговорити справи допомоги дітям-сиротам та старшим потребуючим жінкам. У Золочеві відвідали Василіянську Богословську Семінарію ім. Вєлямина Рутського при монастирі Вознесіння. Дуже гарно прийняли нас два колишні стипендіяти Стипендійної Акції СУА, а нині директор студій в семінарії о. Матей Гаврилів (родом з України) та ректор семінарії о. Гаврил Коропецький (родом з Аргентини). На даний час у семінарії навчається 16 студентів. Є три професори з дипломами західних університетів, а на читання лекцій, зокрема викладання мов, запрошують викладачів з інших шкіл. Ми мали нагоду запізнати студентів, які одержують допомогу від Стипендійної Акції, та передати їм стипендії від їхніх спонсорів. Близько познайомилися з студентами-стипендіатами Василем Куяном (спонсор Надія Іванчук)¹, Єлисеєм Михайлівим (спонсор д-р Анна Самофал), Артемієм Новіцьким (спонсор Марія Чорній). Нині всі три продовжують студії богослов'я у Польщі та Римі. Надійшов вечір, ми мусіли попрощатися з студентами та викладачами семінарії. Закінчилася наша приємна зустріч з семінарстами. Брат Кирило, наш призначений водій, повіз нас знову до Львова.

Наступною нашою зупинкою було чудове місце

Blessing of fruit in Ternopil orphanage "Maliatka".

Зустріч семінарстів Василіянської Богословської Академії у Золочеві з Любою Біловщук, референткою Стипендійної Акції СУА.

Seminarians from the Basilian Academy with Luba Bilowchchuk, chair of the UNWLA scholarship committee.

відпочинку Трускавець. Тут ми зустрічалися з д-р Ориславою Хомик, головою філії Союзу Українок у Трускавці, яка є головним лікарем санаторії "Полонина". Відвідали дітей на відпочинку, оглянули санаторію. Відвідали дитячу санаторію "Джерело", зустрілися з працівниками та дітьми, що перебували на відпочинку. Вертаючися, по дорозі зупинилися в Самборі та в інших містах. Мали нагоду відвідати двічі Івано-Франківськ. Під час відвідин зустрічалися з головою Відділу СУ Івано-Франківська Любою Говенко, познайомилися з головою філії Івано-Франківська Мартою Малкош в її гостинному домі, а також зустріли Ірину Руснак з Рочестеру.

Перебуваючи в родині на відвідинах, не оминула Ірину Руснак і праця Суспільної опіки, де вона є членом комісії і довелося їй також полагоджувати справи, а головно поміч нашим потребуючим старшим жінкам "Бабусям". Рівно ж полагоджувала справи допомоги дітям і старшим жінкам.

День перед нашим від'їздом до Америки на запрошення ми поїхали до Сестер Василіянок в Івано-Франківську. Відвідали катехитично-педагогічний факультет, який існує при Духовному Інституті. Цей факультет перейшов у часткове підпорядкування Сестер Василіянок в особі Сестри Теодозії Луків (декан факультету). На катехитично-педагогічному факультеті навчається понад 350 студенток-катехиток з різних областей України, а також сестри-монахині з різних жіночих згромаджень. До 30% студенток є сироти або напівсироти, до 10% — з багатодітних родин, до 7% — в кого батьки є інваліди, 5% сестер-монахинь. На нас чекали понад 50 студенток факультету. Запровадили до великої кляси, розпитували про школи в Америці та про наші враження з України. Радо відповідали на наші питання. Гарні, цікаві, інтелектуальні студентки. Під час зустрічі референтка стипендій передала дівчатам стипендії від їхніх спонсорів.

Наші відвідини закінчилися. Подорож не була легкою, але задоволені верталися додому. Під час лету радилися, як передати всі враження від перебування в Україні нашим союзницям та в який

Студентки катехитичного факультету в Івано-Франківську. Зліва (перший ряд): Лідія Черник, Сестра Теодозія Луків, Єпископ Іриней Білик (декан факультету), Люба Більовщук, Сестра Емілія.
Students of Ivano-Frankivsk catechism class. First row (from left): Lidia Czernyk, Sister Theodosia Lukiv, Bishop Ireneus Bilyk, Luba Bilowchtchuk, Sister Emilia.

спосіб далі продовжувати працю для добра потребуючих, а головно дітей.

Ірина Куровицька

105-ТА МІЖНАРОДНА КОНВЕНЦІЯ ГФЖК

Від 15 до 18 червня ц. р. Генеральна Федерація Жіночих Клубів (ГФЖК) мала свою річну Міжнародну конвенцію в Нашвілі, Теннесі. У конвенції взяли участь заступниця голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій Наталія Даниленко, голова "Золотого Хреста" Наталія Іванів і заступниця голови для справ зв'язків США Ірина Куровицька. Понад 1000 делегаток із США та десяти країн світу були присутні на цій конвенції.

Перш ніж розповісти про перебіг конвенції, хочу подати дещо про одну із найстарших жіночих організацій у США, до котрої належить США, "Золотий Хрест" і СФУЖО. Ініціаторкою цієї організації була кореспондентка газети "New York World" Джейн Каннінґет Кроли, а спонука була та, що 1886 р. Пресовий Клуб відмовив їй взяти участь у бенкеті в честь письменника Чарлза Діккенса, і то тільки тому, що вона жінка.

Ця несправедливість обурила її до тієї міри, що вона вирішила, що жінки повинні об'єднатися у своїх жіночих клубах. Ця думка спонукала її до того, що у 1889 році вона скликала організаційні збори. Рік пізніше з'їхалося до Нью-Йорку 67 делегаток із 18 стейтів, щоб створити організацію, яка була у 1901 році офіційно зареєстрована. Первісна назва федерації була "Університет домашніх господинь" (Housewife

Зліва: І. Куровицька, Н. Н. і Н. Даниленко.
From left: I. Kurowyckyj, N. N. and N. Danylenko.

University), бо там жінки привчалися до організаційного життя.

Гасло, яке вони прийняли при заснуванні своєї організації, було "Єдність у різноманітності" (Unity

in Diversity). Це гасло притягнуло багато інших жіночих клубів, які в той час уже існували. Цей клич давав змогу кожному жіночому гурткові розвивати свої здібності у певних рамках.

Міжнародна ГФЖК розгалужена в 46-ти країнах світу, має 19 так званих associate members, відділів членських організацій на крайовому і міжнародному рівні. В 1995 р. засновано Клуб у Харкові. Півмільйонна жінок-членок в Америці згуртовані в 11,000 клубів. Майже 1,700 клубів об'єднують жінок молодшого віку (Junior Clubs).

Організація об'єднує діяльних, інтелектуальних і принципових жінок, які не раз займають відповідальні позиції у своєму суспільстві.

Ідеологічний напрям федерації — консервативний.

Широкий кругозір і розвинена сітка зацікавлених характеризують провідників Генеральної федерації. Про широкий її діяпазон свідчать резолюції, які затверджують майже всі ділянки громадського, економічного, наукового й політичного життя. Прийняті резолюції служать часто основою для рішень крайової і міжнародної легістатури.

Історія федерації включає багато подиву гідних починів, як ухвали в 1899 році закону про окремий суд для малолітніх злочинців. В 1906 році створено "Бюро дітей при секретаріаті праці". В тому ж році підписано закон "Pure Food and Drugs Act.". В 1911 році вийшов закон про восьмигодинний день праці; в 1920 році створено "Жіноче бюро".

Я назвала лише деякі факти, щоб показати ширину і впливовість цієї організації.

На цей міжнародний ґрунт СУА увійшов в 1948 році. СУА був першою етнічною організацією, яку ГФЖК прийняла до свого членства. "Золотий Хрест" прийнято в 1960 р., а СФУЖО — в 1966 році.

Олена Лотоцька була першою, яка в 1949 році взяла участь в конвенції федерації, та першою, яка звітувала про діяльність СУА. Від тоді голови СУА чи ними вибрані делегатки брали участь у річних конвенціях.

Цьогорічний конвенційний клич (GFWC Celebrates Women's Leaders); ГФЖК відзначає жінок на провідних постах. Цей клич проявлявся впродовж конвенції у промовах, доповідях та програмах.

Конвенцію відкрила президент МГФЖК Дженнін С. Файбієн. На залю внесено американський прапор, відтак стейтові прапори, за якими йшли голови клубів окремих стейтів. Після них вносили прапори міжнародних організацій, за якими йшли їх президентки чи репрезентантки. Їх на залі представили і вітали. За українським прапором йшла репрезентантка СФУЖО Наталія Даниленко. Після внесення прапорів відчитано молитву, виголошено "Pledge of Allegiance" та відспівано американський гімн. Відтак відчитано

привіти від президента Б. Клінтона та інших політичних діячів.

Президент МГФЖК подякувала присутнім за таку численну участь і представила головну доповідачку Лору Лісвуд — президента організації "Women's Leadership Project", яка виголосила промову на тему "Жінки-провідниці Пекіну і майбутність". Вона написала книжку про славних жінок, які були на головних постах у своїх державах, як М. Течер, прем'єр-міністер Англії, та інші. Висвітлила відео про відбуті інтерв'ю з ними.

Міжнародні делегатки проводили свої окремі семінари та дискутували на різні актуальні теми, особливо прогрес у пляні акції щодо Пекіну. Н. Іванів та І. Куровицька інформували присутніх про проблеми після катастрофи в Чорнобилі та про дійсний статус жінок в Україні.

Один полуденок під час конвенції був для міжнародних делегаток, в якому взяло участь приблизно 900 осіб. Кожна міжнародна репрезентантка мала 3 хвилини до відчитання свого звіту. Українкам припало 9 хвилин, які ми дуже добре використали, бо кожна з нас говорила про іншу справу: Н. Даниленко звітувала про святкування 110-ої річниці жіночого руху в Україні, про участь членок СФУЖО в 4-ій Всесвітній Жіночій Конференції в Китаї. Гратулювала президентці Фейбієн за створення клубу в Харкові.

Н. Іванів звітувала про харитативну працю "Золотого Хреста" та про запрошення дітей з України на літні табори.

Л. Куровицька звітувала про XXIV Конвенцію СУА, якою відсвятковано 70-ліття СУА, 10-ту річницю трагедії у Чорнобилі, про участь голови в різних активностях у Білому Домі, про Музей та інші ділянки СУА.

18 червня відбулися вибори нового проводу на 1996—98 рр. Перший раз в історії цієї організації номінаційна комісія подавала по дві чи три кандидати на різні пости. На пост президента була лише одна кандидатка, бо її титул ще перед виборами відразу вказував, що вона буде наступним президентом — President Elekt. Президентом вибрано Фей З. Дізігер. Нововибраний президент виголосила на бенкеті слово, в якому підкреслила ролі жінок-провідниць в минулому, сучасному і майбутньому.

Конвенція проходила згідно з програмою. Вранці від 8-ої до 9:30 відбувалися семінари. Переважно відбувалося одночасно 4 семінари. О год. 10-ї було відкриття пленарної сесії. Вечірні години були присвячені на товариські зустрічі, прийняття у президенту. Міжнародна делегація мала свою спільну вечерю, після якої всі співали та танцювали.

Гостинність, сердечність, дисципліна та глибокий патріотизм були головними чинниками успіху цієї, як і всіх попередніх, конвенції МГФЖК.

ВІСТІ З ЦЕНТРАЛІ

19—20 жовтня ц. р. відбулося засідання Головної Управи СУА.

20 жовтня 1996 року в готелі в Нью-Йорку відбувся бенкет УМ, в якому взяли участь члени Головної Управи СУА на чолі з головою А. Кравчук та головами округ: Дітройт — К. Іваницька, Огайо — І. Шкарупа, Чікаго — А. Хариш, Нью-Йорк — О. Киршак, зв'язкова Далеко Віддалених Відділів — М. Одежинська, редактор журналу "Наше Життя" І. Чабан та багато членок СУА.

Екзекутива СУА прийняла рішення спонзорувати бібліотеку в Українському Музеї. Наше зобов'язання — 75,000 дол. Звертаємося до вас з проханням пересилати датки від відділів, округ чи приватно, зазначаючи, що ваш даток призначений на бібліотеку УМ.

Голова СУА Анна Кравчук (зліва) дарує голові СФУЖО Оксані Бризгун-Соколик книжку М. Богачевської-Хом'як "Білим по білому".

UNWLA President Anna Krawczuk (left) presents a copy of Martha Bohachevsky Chomiak's "White on White" to WFUWO President Oksana Bryzhun-Sokolik.

Під час засідань Головної Управи СУА (зліва): Анна Кравчук, Марта Яросевич, Іванна Рожанковська і Марія Савчак.

At the UNWLA National Board meeting (from left): Anna Krawczuk, Marta Jarosewich, Iwanna Rozankowskyi, Maria Savchak.

25—27 жовтня 1996 року в Торонті, Канада, відбулися річні наради СФУЖО, які вела голова СФУЖО Оксана Бризгун-Соколик. Делегатками СУА були: А. Кравчук — голова, О. Тритяк та І. Куровицька — заступниці голови, Я. Рубель — пресова референтка; інші члени СУА: Х. Навроцька — голова Статуткової Комісії СФУЖО, Н. Даниленко — друга заступниця голови СФУЖО, І. Руснак — референтка народного мистецтва Управи СФУЖО. Я. Рубель була членом Резольційної комісії нарад Управи СФУЖО.

VII Конгрес СФУЖО відбудеться 22-26 жовтня 1997 року в Колоні Готелі у Торонто, Онтаріо, Канада. До Ділової Президії VII Конгресу СФУЖО увійшли голови організацій включно з головою СУА Анною Кравчук. Номінаційну комісію очолила Ірена Вжесневська, від СУА увійшла заступниця голови Ольга Тритяк. Комісію Конгресового Комітету очолила Мирослава Загребельна, від СУА увійшла, як консультант, заступниця голови СУА Ірина Куровицька.

Учасниці річних засідань СФУЖО. У першому ряді в центрі голова СФУЖО Оксана Бризгун-Соколик.
Participants of the annual WFUWO meeting. First row center, WFUWO President Oksana Bryzhun-Sokolik.

ПОВЕРНУЛИСЯ В УКРАЇНУ

Нещодавно в Національному художньому музеї відбулася акція передачі Національною комісією з питань повернення в Україну культурних цінностей при Кабінеті Міністрів України художніх творів та історико-культурних цінностей різним установам.

Так, фонди Національного художнього музею поповнили твори раніше незнаних в Україні мистців зі США Миколи Бутовича та Мирослава Радиша, а Української академії мистецтв — полотно Людмили Морозової.

Картини Миколи Кричевського, одного з представників відомої мистецької родини Кричевських, відкрилися для відвідувачів Шевченківського національного заповідника в Каневі.

Матеріали, що стосуються життя й творчості видатного хореографа, кінодіяча Василя Авраменка, надійшли до Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України.

Експозиції різних музеїв України поповнили полотна російських художників Михайла Нестерова, Юрія Рєпіна та австрійця Карла Лінзбонера.

Кияни та гості столиці мали унікальну можливість напередодні 5-ої річниці незалежності України познайомитися ще з однією, невідомою досі сторінкою українського мистецтва: у Державному музеї Тараса Шевченка експонувалася виставка скульптора Петра

Капшученка, чиї твори досі прикрашали лише музеї Америки та Аргентини. Мистець, якого лиха доля закинула на чужину і який уславив свою Батьківщину високохудожніми творами "Кармелюк", "Загублена стежка", "Гнані", "За хлібом" та ін., нарешті здійснив свою заповітну мрію: його ушлявлені композиції поповнили фонди музею Тараса Шевченка, Державного музею літератури України та інших.

Музей історії Києва дістав можливість завдяки митниці дослідити скарб, до якого входить понад 500 давніх монет, а Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва поповнив свою колекцію значною частиною грошових знаків Української Народної Республіки, над створенням яких працював Георгій Нарбут.

Голова Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей О. Федорук, вручаючи представникам музеїв та інститутів акти про передачу цих історичних та мистецьких цінностей, висловив сподівання, що вони служитимуть шанувальникам прекрасного за вічне джерело краси й наснаги.

Виставка, яка відкрилася у Національному художньому музеї, якраз і дала уявлення про всі ті повернуті в Україну скарби.

СОФІЯ МАЙДАНСЬКА

"ПОЗАКЛАСНЕ ВИХОВАННЯ"

Пригадую, нарешті мама повернулася зі своїх десятилітніх "лагерів" і сибірського заслання. Але про те, де вона перебувала, я тоді навіть не здогадувалася. Для мене мама героїчно піднімала новобудови п'ятирічок. Моїй радості не було меж, і я побігла до школи і, захищаючись від захоплення, почала всім розповідати, яка в мене славна мама, безперечно, не менше, ніж героїня соцпраці! До цієї радості ще долучилась інша — мене одну, кращу з-поміж кращих, вибрали з шкільного учнівського хору заспівати пісню "Россія — родина моя", яку ми повинні були виконувати на "великій" сцені з нагоди якоїсь із річниць "Великої Жовтневої революції". Дитячі амбіції, переповнені жаданням слави, погналі мене, розпашілу від щастя, зі школи додому. Та перспектива співацького дебюту на сцені "Grand Opera" нашого маленького містечка чомусь не викликала ентузіазму в родичів, навпаки — радість із приводу "Россії — родини моєї" їх украй збентежила. Здається, моя роля солістки у цій пісні не сподобалася їм більше навіть, ніж роля "носія" ідей Павлика Морозова, яки-

ми я, як "завжди готова" піонерка, щиро захопилася після однієї з лекцій позакласного читання. Тоді моя бабуся-вчителька, безкомпромісна і незламна, якщо йшлося про честь, а головне — правду, вперше збрехала; вона пішла до школи і сказала, що я не зможу заспівувати у цій пісні, і взагалі, співати в хорі, через ангіну...

Ось тоді й почалося моє "позакласне виховання", але вже вдома. І мати повела свою сповідь про товарняки з конвоями і вівчурями, що везли її по "Россії — родині моєї", крізь засніжені степи і про коси, що в "товарняках" примерзали до долівки, про мордовські болота, і про казанські бараки, про криголами на великій сибірській ріці Єнісей... Ось тоді вона прочитала мені Шевченка: "Раби, підніжки, грязь Москви..." і від гайдамацької люти в мене бризнули сльози з очей, бо до того, з року в рік я чула лише Шевченкове: "Німі на панщину ідуть..."

Ніде правди діти — ота "німота" й "панщина" таки добре далися нам взнаки.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

---

DECEMBER 1996

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

Christ is Born!

TO ALL OF OUR READERS AND THEIR FAMILIES
WE EXTEND OUR BEST WISHES FOR A JOYFUL CHRISTMAS!

CHRISTMAS EVE

A CHRISTMAS PLAY IN TWO ACTS

by VASYL' GRENDZHA-DONSKYJ

*Translated into English by Natalia L. Basladynsky and
Professor Hélène N. Sanko, John Carroll University.*

ACT I

Village house on Christmas Eve Day

(Wife is busy at the oven. Grandmother is sitting in the corner shelling the dry beans)

Wife: *(to her son):* Ivan, hand me the long paddle; it's time to place the dough in the oven. *(Ivan gives it to her)*

Ivan: Mother, I can hardly wait until this evening... As soon as evening comes, we are going caroling. Our teacher taught us new Christmas carols...

Grandmother: And you will make some money...

Ivan: All the money that we will earn we will donate to the library.

Wife: But what will you do if a household does not have any money?

Ivan: Our teacher said that we will accept not only money but also grain, wheat, rye, and oats... Whatever one has, it's for a good cause...

Grandmother: But the schoolboys aren't strong enough to carry all of that...

Ivan: Don't worry Grandma, we already designated someone to carry the donations. The teacher invited young men and older girls to come caroling with us... Three young men are going to carry the donations and follow us... here a cup of beans, there a bowl of grain, and a bag or two will be collected. When the bag is full, we will leave it at a household and will start with a new bag. The Second Day we will collect them. My teacher told us that last year they collected ten bags of grain, not only money.. *(Pause)* Mom, Mommy, look, the teacher is coming this way!

MAIN CHARACTERS

The Head of the household — Husband
The wife
Ivan (John), their son

The Grandmother
The Teacher
Carolers

Wife: Oh my goodness, the house is so untidy... Ivan, quick, help me cover the table and put the chairs in place... *(Knock at the door is heard)* Please, please come in!

Teacher: Hello! Good Day!

Wife: Good Day to you!

Ivan: Hello, teacher!

Wife: Please sit down... Please excuse the mess.

Teacher: That is normal — it's the holiday season... I just came for a minute to remind Ivan to come to school this evening. Don't forget you're caroling with us!

Ivan: I know Teacher, I know, I can hardly wait 'till evening time...

Teacher: Splendid! Well then, I'm off now, I do not want to be in the way here.

Wife: Oh! please don't leave so soon, teacher. We're so delighted that you came... You do not come so often, please stay a while longer.

Teacher: Ah, true, one must sit down in order to sleep better...

Grandmother: Sleep or no sleep we hope the chickens don't bother us.

Teacher: See, I didn't know that saying. Then I'll sit a bit *(he sits)*. Well Ivan, did you behave yourself today For as the saying goes, one who behaves himself on Christmas Eve will remain good for the rest of the year. But the one that misbehaves on Christmas Eve will be spanked until next Christmas.

Ivan: I was good the entire day...

Teacher: Now tell me, do you know what your mother is baking right now?

Ivan: I know, I know, she is baking a holiday bread, a "Kerechun".

Teacher: Not a "kerechun" but a "korochun", that is the proper way of saying it. And now ask your mother, how many different ingredients are in it.

Wife: I mixed twelve ingredients into the holiday bread's dough. There is wheat, rye, oats, sunflower seeds, beans, rice, fish, apples, pears, plums, and honey.

Teacher: Did you hear that Ivan? Twelve different ingredients! But do you know why this is so?

Ivan: Yes... yes...

Teacher: Listen, I will tell you about it (*Narrating*) A long time ago, when our ancestors were still pagans, they celebrated old, pagan holidays. Around this time of year, which is now Christmas, they celebrated the bread harvest. They gave honor to the bread they made that year. They would prepare a meal from twelve different courses, bake a bread also made with twelve different ingredients, just like your mother is doing it now... and that bread was called "korochun" to symbolize that the days were getting longer and the nights shorter.

Ivan: So that's what it means! Well I thought that "korochun" came from the Hungarian "karachon"!

Teacher: On the contrary, Hungarians borrowed this word from us...

Grandmother: Learn from your teacher, Ivan, he is an intelligent and learned person.

Teacher: He is learning Grandmother. Ivan is the best student in school.

Ivan: Now I know why Mom bakes a "korochun".

Teacher: (*Continues to narrate*) With time, this holiday became identified with the Christian holiday of Christmas. And this is how we continue to celebrate this old holiday today, preserving old traditions from the bread harvest... And now, Ivan, stay healthy. Don't forget that we're going caroling this evening!

ACT II

The same house. (*Christmas Eve. The household is preparing for the traditional dinner.*)

Grandmother: (*Reciting with pathos*) Surround the table with the chains, son, like our old traditions dictate. Enclose the table my son, so that our house will be filled with unity, peace and harmony...

Husband: (*Master of the house*): (*Making noise with the chains, encircling the table*) I am wrapping these chains around the table. Let this house be a place of unity, peace and harmony through the coming year.

Grandmother: (*To her daughter-in-law*) Cover this table with a table cloth and place the "korochun" there, it will stand there until Epiphany, and around the "korochun" place four little breads. In each one of them, place two candles... and light them...

Wife: I place the "korochun" on the table and surround it with four little breads... I placed the candles in each one of them ... and I lit them...

Grandmother: Now son, go to the barn and bring back the finest sheaf of rye with the untouched stalks... And bring some straw and spread it around the house

Husband: I'll go and get them (*Walks out*)

Grandmother: (*To daughter-in-law*) Did you feed the animals?

Wife: Yes, I fed them.

Grandmother: Remember, at midnight the starry sky will open...at that moment all the animals will speak to their Creator...If they're hungry, they'll complain and blame their master...

Wife: I gave the cattle food and water. I fed the chickens from the trough and I threatened the fruit trees in the orchard with my ax so that they produce a lot of fruit...

Grandmother: Now place the ax right under the threshold, just like our grandparents and great grandparents used to do it.

Wife: I placed it under the threshold. It will protect us from evil the entire year, from bad luck, and from all sorts of misfortune. So that famine will not hit us, or the punishments of the master...

Husband: (*Opens the door and stands on the threshold. In one hand he carries the sheaf and in the other the straw. From the threshold he blesses his family*) I bow with the sheaf of rye!

Wife and Grandmother: Be healthy.

Husband: (*Walks into the house, places the sheaf of rye in the corner near the table, scatters the straw throughout the house*) May wheat and animal feed reproduce arounds us...May the barns be filled with grain and may the storage bins be filled with feed...(Everyone sits at the table. The husband takes a handful of beans and scatters them around the house) Whatever we plant, may it grow and ripen...May the cattle multiply, may the cows have calves and sheep have lambs...(Stands and sings a Christmas carol):

Wondrous tidings
Today Mary gave birth
To a son in Bethlehem
Our unique Mary

(*Wife sets the table and serves dinner*)

Husband (*Pouring a liquor*): Here is to good health! I'll drink a shot of honey liquor for your health, mother...and for your, my wife...For good health!

Grandmother: For good health, my son!

Wife: For good health, my only one!

Husband: For a long life! For us all! Let us be!

(*They chink glasses, begin to eat. Carolers appear at the house singing a Christmas carol*)

Young Women's Choir:

The moon was walking though heaven
Be glorified,
Be glorifies, our Lord
In heaven... etc..

Husband: Well you sang very well. Well young women
come in!

Women Carolers: Thank you for your kindness. We will
(*They enter the house and begin to sing*)

All over the word we hear the good news
That Mary gave birth to a Son
She gathered some hay, and in the manger
She placed the son of the Lord...etc..

Grandmother: Thank you for such a Christmas carol
beautifully sung.

Husband: May I invite you to drink a glass of honey
liquor...as sweet as the lips of young maiden...

Women Carolers: No thank you we cannot drink.

Husband: Then I will treat you with nuts and apples.
Please help yourselves.

Women Carolers: We thank you! Apples and nuts we
will take. Girls, let us sing another Christmas carol!

The Saints were sitting, breaking some stones
Be glorified
Trinity, Our Lord, in heaven.
They were breaking stones — building churches
Be glorified
Trinity, our Lord, in heaven..etc.

(*From a distance we hear the Men's Choir*)

Men's Choir:

The King Herod is after Christ
He was very worried because of Him
He could not hold onto the saddle
And he fell off the horse
On to the road...etc...

Women Carolers: Do you hear? The men are here! Its is
them alright!

(*The men carolers get closer. One bag carrier stands
under the window and very loudly sings:*)

A Bag Carrier:

Little sparrow-poor sparrow
Give a Verenyk
A little porridge
Some sausage
And if you do not give
Then you yourselves will not eat...

Men Carolers: May we please sing a carol?

Husband: Please, please!

Wife: Sing Christmas carols all you want!

Men's Choir:

A new joy has come
As it never was yet
Over the manger, a star was born
Which lit the whole world...etc..

Bag Carrier:

God eternal
Bread made of wheat
Little bread with honey
Roasted chicken
May it be...

Husband:

Outdoors a black cloud is gathering
Under the window a caroler is passing
Call him inside the house
He will sing for you
He'll eat his fill

Men Carolers:

On the stove, there is no more pirog
So I climbed up the ladder for some lard
But I could not find any lard
And I fell off the ladder
And I killed myself...

Ivan: Father, I am here also!

Husband: But I know that you are there also...Invite the
guests to the house. Please come in, come in.

Men Carolers: Good evening! Glory be to Jesus Christ!
Good evening!

Husband: Good evening! I am greeting you (*to his wife*)
Hand me the fiery drink from the corner.

Men Carolers: Yes the fiery drink because outdoors it is
very cold...Is it not right girls?

Women Carolers: It is a little freezing but you do not
have to drink the fire drink.

Men Carolers: But if people treat us, why not drink? The
little school boys may abstain (*they pour some
honey liquor and drink*)

Ivan: Well Father, the nuts...

Husband: So that we may all be healthy!

Men Carolers: We will! We will! To the health of the
Husband and Wife! Girls, what about thanking the
household together?

Women carolers: Alright

Choir of both Men and Women:

Good evening to you
Master of the house
Let us rejoice
O rejoice Earth, the Lord's Son is born ...

Husband: Thank you for such beautiful Christmas car-
ols. May you all live a long time and celebrate
many such feats...Here is some money for your
bank (*throwing*) and four plates of wheat.

Carolers: Thank you! thank you! May you celebrate in
health! Good bye! (*As they leave they finish
singing*)

Good evening to you
Master of the house...

The End

Uzhorod, 1936.

VASYL' GRENDZHA DONSKYJ

AND HIS CHRISTMAS PLAY OF 1936

Vasyl' Grendzha-Donskyj is a "Verkhovynets" — a mountain dweller of the Ukrainian section of the Carpathian mountains. Of the three groups of people who lived in these areas (the Boykos, the Hutsuls and the Lemkos) VASYL' GRENDZHA DONSKYJ's family belonged to the Bojko group. He was born in 1897 in the village of Volovo (today Mizhirja) located on the right bank of the Tissa River, about 60 kilometers West of Uzhorod. He was the son of a farmer-lumberjack and shepherd.

At the age of 24, he became famous for his first collection of poems, *Flowers With Thorns*. All his life he was involved with all-consuming literary projects, especially for children of the Ukrainian community of Presov. For thirty-five years (1939-1974), Bratislava was his home and he is buried there in the famous Udolje Cemetery.

What is surprisingly spectacular about the poet's work is the fact that in an area so distant from Kyiv, an area which for centuries had been cut off politically and geographically from Ukraine, an area remote in the Eastern Carpathian Mountains, where the Ukrainian language was not formally taught, and where foreign influences were so intense, Vasyl' Grendzha-Donskyj, was able to write in Ukrainian and was recognized in Ukraine as one of its great poets and writers.

To this day, Ukrainian teachers value the power of stage performances. This tradition can be traced to the Brotherhood School where children had to recite, perform and sing on stage. On one hand, memorization was essential, as books were a luxury. On the other hand, it helped children to gain poise and confidence in the proper use of their language and in the knowledge and understanding of their identity. At Christmas time in particular, children took their singing and their performances to the streets. Dressed in costumes, they would visit homes performing a semi-religious, semi-secular play called Vertep. A puppet show, also Vertep, developed from this custom. The stage for this second Vertep was a double deck house, the top floor of which was reserved for the religious events of the Christmas season, while the bottom floor was reserved for secular events witnessed in the life of a Ukrainian village. Many scholars agree that the origins of Ukrainian theater in general can be traced to the tradition of the Vertep. Vasyl' Grendzha-Donskyj's inspiration stems from the Vertep. When in 1936 he wrote his first play for children, it was the winter season that inspired him. His career as a children's playwright begins with "Saint Nicholas" and "Christmas Eve."

The Winter Season inspired Vasyl' Grendzha-Donskyj's four plays. The first two, *Snihova Baba* (Mrs. Frosty or the Snow Woman) and *Sviatyj Otets Nikolaj* (Saint Father Nicholas), echo the folk songs and the rhymes that reflect the joys of children at play. These two plays are essentially entertaining. The next two plays, however, constitute perhaps the greatest legacy Vasyl' Grendzha-Donskyj left not only for children, but also for ethnographers and folklorists. They echo the Ukrainian Christmas spirit. *Sviatyj Vetchir*

(Christmas Eve) and *Sviatyj Vetchir Na Verkhovyni* (Christmas Eve on the Mountain Plateau of Verkhovyna) were written thirty years apart (1938 and 1968). Both plays are based on the Ukrainian celebration of Christmas, but, whereas the first play is only six pages long, the second play is three times longer. It seems that within these thirty years, Vasyl' Grendzha-Donskyj personally researched the Christmas celebrations throughout the Verkhovyna in order to give us the most complete and meaningful description. It is known that he teamed his efforts with his contemporary ethnographer and musician, Mykola Arkas, who recorded some of the folk songs used for the radio productions.

Christmas Eve on the Mountain Plateau of Verkhovyna is a perfect play from the viewpoint of thematic composition, because it takes us from Nature and brings us back to Nature. As the play develops, we enter the mountain dweller's home to discover that he lives in great harmony with the universe and that Nature is good to him because he respects it very much. All the Ukrainian Christmas rituals are based on the ancient worship of Mother Earth, a worship which Christianity could not eradicate. The play begins with Vasyl' Grendzha-Donskyj's favorite characters: the Grandfather and his youngest Grandson, Peter. The climax of the play is marked by the entrance of a third character. The Grandfather calls this character "The Greatest Guest of All." It is a sheaf of wheat carried into the house by the family breadwinner, Peter's father, the one Peter does not really know, since he is always "on the jobs." Placed in the corner of the dining room, The Greatest Guest of All," says the Grandfather to the Grandson, "will stand during the whole Christmas season, silently witnessing centuries of old rituals." As the sheaf of wheat stands on the stage, it establishes a link between three generations of living people and numerous people of past generations.

Although this play written in 1968, the playwright was already very aware of the oncoming celebration of the Millennium of Christianity in Ukraine in 1988. Again, speaking to his Grandson, the Grandfather explains how the Christian celebration of today was, in fact, established a millennium ago when Kyivan Rus' (today's Ukraine) accepted Christianity. "However", says the elder, "the pagan customs remained, and every year we recall our past and reaffirm our identity in front of our silent Guest". When the Grandfather says, "The guest is the Didukh, the greatgrandfather of us all", the link between generations is reinforced by the knowledge of a common past history. The Grandfather then explains to his Grandson the meaning of the Kutia when he says, "In pre Christian times, people offered bowls of wheat and other cereals to the gods to thank them for the yearly crop. Today, in remembrance of our past, we prepare the Kutia with wheat and honey and that will be our first course for the Christmas Eve supper". The knowledge of old tradition is slowly infused into the mind of the young child, making his participation in the supper more meaning-

ful. In the Verkhovyna, another centuries old custom survived. It is the baking of the Keretchun. Now Vasyl' Grendzha-Donskyj speaks as an ethnographer and a linguist through the Grandfather's words. He explains to his son what we today call the Solstice of Winter:" On that day people baked the Keretchun, the bread of the shortest day of the year. In Ukrainian, "Korotyty" means to shorten, therefore, Keretchun, sometimes pronounced Korotchun, reflected the people's wish to honor the Sun-God and ask him to promptly make the days longer." Slowly Peter learns about the meaning of the various rituals and makes these rituals a part of his life and his future Christmas celebrations. The flour for the making of the Keretchun is composed of ground grains of all crops. Once baked, it is equally shared by the people and the animals. People consume it at their table; animals eat it with their feed. Dressed in their "Sunday best", the Grandfather and his Grandson enter the barn to feed the animals. Vasyl' Grendzha-Donskyj emphasizes in his play the harmony that exists between Nature, people and the animals. As they walk out of the house, the Grandfather poetically explains, "At midnight, the heavens will open and the animals will be allowed to talk to their Creator. By mixing the Keretchun with their feed, we reassure ourselves that their report to God on humans will be a good one".

After leaving the barn, Grandfather and his Grandson walk to the orchard. There the child is initiated into one of the oldest rituals which pertain to the cult of Mother Earth. A straw wreath is shaped and placed around each fruit tree trunk, and the Grandson is given the responsibility of tying the wreath while the Grandfather explains the dual purpose of this ritual: "First, we thank the fruit tree for all the fruits that we enjoyed; and second, we want to be good Hospodars by protecting the tree from any undesirable insects. In the Winter, you see, the insects look for warmth. They like to crawl under the bark and thus they infest the tree. Now that we wrapped the tree trunk with a wreath, the insect will find refuge in the straw and our tree will be safe. In the Springtime, we will remove the wreath and burn it with all the vermin hidden inside of it". The Grandfather then proceeds to hit the tree times with his ax, saying, "if you should not produce next year, it's this ax you should fear!" In the orchard, they both go to visit the beehives. The Grandson is again given a specific assignment. The Grandfather asks him to run seven times around the beehives as if to create an invisible circle towards which all the bees will faithfully return seven days a week. The ritual is not fully explained, but the bees in Vasyl' Grendzha-Donskyj's poems and folk tales are the type of insects that the writer cherishes, respects and whose lifestyle is often presented as a model to follow. The idea of the magic circle underlines the idea of unity and of belonging. This concern is vividly stressed during the Christmas season when the whole family unites for the Christmas supper either physically or in spirit. To this day, this concern is embodied in the tradition of an empty plate set at the dinner table for those who have died or for those who are away and the mention of their names during the blessing prayer.

For the young unmarried women, Christmas Eve is very special, because it is the night of fortunetelling. Vasyl' Grendzha-Donskyj portrays the young maidens on stage

listening to the sounds the wind brings to their ears: A barking dog may foretell from which neighboring village their future husbands will come. The playwright selects this moment of the play to introduce this amusing custom as a transition to the idea of the family unit and the house. As the Grandfather and Grandson return to the house another unique ritual is reenacted. The Grandfather leaves his ax by the doorway, and above the door, places a knife. These gestures symbolically assure the house protection from anything that may be undesirable: evil spirits, evil people and especially sickness. As they enter the house, we reach the climax of the celebration. The Grandfather asks his Grandson to name all the meatless dishes on the table. As the child sees the dish and names it, each word creates an imprint on the child's mind. His world of Christmas will forever be the Ukrainian world of Christmas with the Kutia, the red beets, the borshtch, the pickled herrings, the mushrooms, the pyrohy, the baked palanytsi, the beans, the special peas known as the "bib", the common peas, the compote cooked from dried fruits, and the dried nuts. And this Christmas Supper menu will also speak of his Ukrainian identity. As the play comes to an end, the Grandfather performs the very last gesture so unique in the Verkhovyna. Surrounded by his family the Grandfather will act as a High Priest. With a chain, the elder encircles the legs of the dining room table. As the end links of the chain are tied together a wish is made: "May my sons never leave this home!" The chain with its links symbolizes the family unit. Each link represents a member of the unit. If one fails the chain is broken and so is the family. If one leaves the land, the family unit weakens and becomes an easy prey. The sons for the elder are the new keepers of the land. If they leave, the land will suffer because all the ritual gestures which assured the land's bounty would have been forgotten; and what was once sacred for one people will be wasted by others who do not know how to respect the earth and make it productive for mankind. It is not surprising, then, that the play ends with a chorus of "shchedrivky" or pagan songs, which fill the air announcing next year's plentiful crops, mixed with "koljady" or Christian songs, which reiterate the birth of Christ. As people sing both types of songs, they reaffirm their ancient past and their thousand year old Christian traditions.

Vasyl' Grendzha-Donsky's theater for children, especially "Sviatyj Vetchir Na Verkhovyni", serves two purposes. First, it fosters the maintenance of the Ukrainian Language in a non-Ukrainian milieu; and second, it explains the various rituals that accompany the celebration of a Ukrainian Christmas. It is, therefore, both entertaining and didactic. In the last play, he especially emphasized the cult of Mother Earth which illustrates the Ukrainian love of the land and the natural understanding of man's role in the cycle of seasons to preserve Nature's bounty. The ecological lesson that the Grandfather teaches his Grandson is unique, because that child learns from his elder a certain way of life, a certain meaningful closeness with the world that surrounds him, and an awareness of his responsibility toward the environment and, therefore, for his own survival.

Hélène N. Turkewicz-Sanko, Ph.D.

John Carroll University

© Hélène N. Turkewicz-Sanko, Ph.D., 1996

UKRAINIAN AMERICAN VETERANS HOLD 49TH CONVENTION

by STEPHEN M. WICHAR, SR.

On September 20-22, 1996, Ukrainian American Veterans who had served in the armed forces of the United States of America in World War II, Korea, Vietnam and the Persian Gulf gathered in Philadelphia, Pennsylvania for a three day convention. Chaired by Edward Zetick and Lubomyr Tryciecky, the convention opened on Friday morning with the formal registration of guests, reading of minutes, reports by retiring officers, and the assignment of delegates to designated committees which then met for individual conferences to prepare reports for the following day's business. A "hospitality night" reception followed.

Saturday's agenda included reports of the Convention Chairmen and the election of officers for the 1996-97 administrative year: National Commander Dmytro Bodnarczuk, Sr. Vice-commander Steven Szewczuk, Financial Officer Michael Wengryn, Judge Advocate Matthew Koziak, Adjutant and Historian Vasyi Luchkiw, Quartermaster Roman Didycki, Chaplain and Service Officer Myroslaw Pryjma, Welfare Officer Michael Demchuk, Publications and Public Relations Officer George Miziuk.

The National Ladies Auxiliary conducted their own business sessions, electing a new Executive Board which consists of the following: President Rosalie Polche, Sr. Vice-president Irene Pryjma, Jr. Vice-President Ann Bezkorowajny, Secretary Olga Wengryn, Treasurer Harriet Dusanenko, Assistant Treasurer Amelia Berezowsky, Judge Advocate Pauline Pender, Chaplain Pauline Pender, Historian Jean Elnick, Service Officer Alberta Baitinger, Sergeant-at-Arms Nadia Wichar, and Welfare Officer Helen Drabyk.

A Convention Banquet, hosted on Saturday night at Philadelphia's Ukrainian Educational and Cultural Center, opened with a presentation of colors by the U.S. Navy Color Guard, the singing of the American and Ukrainian

UAV Ladies Auxiliary Executive Board.

national anthems, and the formal installation of newly elected officers. Ted Zenuk spoke on the beginnings of the UAV when Philadelphia veterans established Post No. 4 in 1946. Robert Gulay, the moving force behind the UAV's Adopt a Hospital program in Ukraine, spoke on the importance of this program, commending in particular New Jersey UAV members who have contributed over \$11,000,000.00 in medical aid to Ukraine. Philadelphia's Mayor Ed Rendell emphasized the importance of ethnic groups in the American political arena. The keynote speech was delivered by Anna Krawczuk, who served with the United States Army and is currently serving a second term as the president of the Ukrainian National Women's League of America. (The text of Mrs. Krawczuk's speech is reprinted in full below). Delegates and their guests enjoyed a delicious dinner and then danced to the music of the Vodohray orchestra.

The convention ended on Sunday morning with a meeting of the new UAV board during which plans for the organization's future were discussed.

THE ROLE OF UKRAINIAN WOMEN IN THE MILITARY

Keynote address delivered by Anna Krawczuk during the 49th Convention Banquet of the Ukrainian American Veterans September 21, 1996

Reverend Clergy, Honorable Guests, Ladies of the UAV Auxiliary and Dear Veterans: It is a great honor for me to give this presentation today at the 49th Ukrainian American Veterans Convention.

In the history of Ukraine, we find women in leading commanding roles, from Kniahynia Olha at the end of the first millennium to Olena Stepaniv, Sofia Haljecko and Handzia Dmyterko Ratyck in the 20th century — just to name the few who made the history books. We know that hundreds of women served in the Ukrainian Insurgent Army (UPA) who can give witness to the post World War II events. Their testimonials are included in the chronicles of the UPA. As UNWLA Scholarship Chair, I had my first opportunity to visit Ukrainian settlements in Poland in 1989 (when Poland was still under the communist regime) and had the privilege of visiting the homes of former UPA members. I listened to the horror stories, and saw the scars of torture on the bodies of the men and women who survived.

With financial support from the UNWLA Scholarship Program and moral support from their parents, the children of these former UPA members were secretly collecting oral histories for future historical publications. Since then, Myroslaw

Sych has published many historical articles about those times and is completing his dissertation. Many others have pursued careers in Ukrainian studies.

As Ukrainians dispersed and settled around the globe in the last hundred years, we have found them fulfilling their military obligations with honor — whether by draft or voluntarily — in their adoptive countries. It was not any different in the United States of America. Young men were drafted during World War I, World War II, the Korean and Vietnam conflicts. Young women **volunteered!** Although 11,000 American women served during WWI as nurses (out of a total of 33,000), it wasn't until WWII that women took a permanent place in the armed forces — they were over 350,000 strong in WWII. They served in the medical corps, as support units behind the front lines, and as service units throughout the military. 88 were taken prisoner. Many lost their lives. The same was true during the Korean and Vietnam conflicts. How many among them were of Ukrainian descent is unknown. How many men of Ukrainian descent were killed in action is also unknown.

1995 was a milestone year for 50th anniversaries. The United Nations celebrated with over 186 dignitaries from around the world taking part — including President Leonid Kuchma of

From left: Mr. & Mrs. Polche and Anna Krawczuk.

Ukraine who was second to speak, immediately after President Bill Clinton. I am sure that all our hearts were pounding with pride — for both countries.

In France, commemorative ceremonies were held at American cemeteries where thousands upon thousands of Americans were laid to rest fifty years ago. As President of the National Council of Women USA, Iryna Kurowycykj was present at these ceremonies and was escorted by the Cultural Attache of the United States Embassy, Ann Balbaro, who informed Iryna that she was also of Ukrainian descent. Later Iryna told me that as they looked over the multitude of rows of markers, tears came to her eyes, for she realized that because of their heroic sacrifice for freedom and democracy on the European front, she was able to stand there to honor them. And how many of the fallen heroes were of Ukrainian origin? And how did fate bring two American women of Ukrainian descent to represent the United States of America at these ceremonies?

During the Persian Gulf War (Desert Shield and Desert Storm), 7% of total U.S. forces deployed were women — 41,000. This was in 1990 and with the draft lifted, we had an all volunteer military. Men and women served side by side in all capacities. And as I stand here, another contingent of US Military (both men and women) is on its way to the Persian Gulf again. It is only now that books are being written, monuments erected and women in the military are being given the honors they deserve. The latest of these is The Women's Memorial in Washington, D.C.

And what about Ukrainian women in the military? I know that some of us are members of the Ukrainian American Veterans, some are present here today — but I realize that there are many more that we do not know about who have served or are serving on active duty. We need to do extensive research on these women and record the input of Ukrainian Americans into the military of the United States of America.

From the time that I served in the US Army, the role of women in the military changed from support services to equality with men, including combat. When my tour of duty was up, I was offered the opportunity to attend OCS, but when I asked what was the highest officer's rank that a woman in the military could achieve, I was told that only one woman could have the rank of full colonel. Well, since I could not become a general, I did not re-up. I chose Soyuz Ukrainok Ameryky — the Ukrainian National Women's League of America — instead.

Now there are women generals. Only as recently as this past June, the US Senate confirmed the nomination of Carol Mutter of the Marine Corps to lieutenant general and Patricia Tracey of the Navy to vice admiral — they are the first females to wear three stars. There are now women astronauts, women pilots — among them our own D. Rusyn (originally of Ohio)

who is an F16 pilot on active duty. In 1995, there were 191,399 women on active duty in all four military branches (12.7% of total active duty personnel, 16% of all officers), another 140,000 in the reserves. All US Military Academies are coed — men and women train side by side, become officers and pursue military careers. Recently, I met and spoke with Col. Mary Lee and asked her about her military career. She answered that it is harder for women to advance because we must compete with men and we must constantly prove ourselves.

You can take Ukrainians out of Ukraine, but you cannot take Ukraine out of the hearts of Ukrainians — no matter where they have settled, no matter where they live, no matter how many generations have passed. Within the last ten years I have had the privilege of visiting Ukrainian settlements in Brazil, Argentina, the former Yugoslavia and, of course, Canada. It is amazing to see Ukrainian culture and heritage not only survive, but also thrive for over one hundred years. With the independence of Ukraine in 1991, we are all going through a re-indentification process with pride. With the UAV Adopt a Hospital Program, Gift of Life, commemorative monuments, scholarship funds, officers from Ukraine attending War College in the US — isn't Ukraine in our hearts? As Americans of Ukrainian descent, our contribution to the mosaic of the American nation is honorable, and adds to the diversity and uniqueness of this nation, as President Bill Clinton said during the briefing *In Celebration of Ethnic America* on June 14, 1996 at the White House.

Each year UAV Post 30 honors its patron, Major Myron Diduryk who was killed in action in Vietnam in 1970. Post 30 made sure that his name appears on the Vietnam Memorial in Holmdel, New Jersey and New Jersey UAV State Dept. Commander George Miziuk made sure that other Ukrainian Americans of New Jersey are listed here as well as on the Vietnam Memorial in Washington, D.C.

In April of this year, our family attended a funeral for my beloved cousin, Lt. Col. Eugene Ignatius Stefaniw, US Army retired, at Arlington National Cemetery. As a veteran of 22 years of military service, which included a tour of duty in Vietnam, he was given full military honors. As the US flag was folded by the honor guard and presented to his wife Orysia, as the gun salute rang out, as taps was played to the sorrow of everyone present, my thoughts ran to Regensburg, Germany where his father and my uncle, Colonel (posthumously General) Hnat Stefaniw of the Sichovi Striltsi was laid to rest in 1949, to our uncle Tyt Stefaniw, an officer of the Ukrainian Divizia whose final resting place is in England, to Zenon Stefaniw, an officer of Vyzvolni Zmahannia who is buried in South Bound Brook, N.J. To my own father, Viktor Osinski, whom I cannot remember — born in Lubny, Poltavshchyna, died in 1940 and was buried in Zahochevie (Lemkivshchyna) now in Poland.

Will we ever know how many Ukrainians fought and died during the turmoil of the 20th century, under so many different flags in as many different countries? How often — unknowingly — brother against brother? We shall never know the exact number of fallen heroes — men and women of Ukrainian heritage who gave their lives so that we and the world can live in freedom, democracy and peace.

May God bless you. May God bless America. May God bless Ukraine.

I thank you for your attention.

Sources: Information courtesy of the Departments of Defense and Veterans Affairs. 1996.

US Department of Defense, Defense Manpower Data Center (FYE 9/30/95)

Military Women by the Numbers (1995)

Women in the Military: Where They Stand (1994)

Women in the US Armed Services: The War in the Persian Gulf (Women's Research and Education Institute, Washington, D.C.)

History of the Ukrainian Armed Forces

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

Вже традиційно в грудні подаємо приписи на страви, пов'язані з Різдом. Цим разом з України.

СВЯТВЕЧІРНИЙ БОРЩ (на 12 осіб)

- 12-14 буряків середньої величини
- 1 велика цибуля
- 2 моркви
- 1 корінь петрушки
- 1 стебло селери
- 2 ложки яблучного оцту
- 2 ложки цукру
- 2 лаврові листки
- 8 зерняток чорного перцю
- 2-3 сушені гриби
- сіль до смаку
- 1 мала банька помідорового пюре
- 2 зубці часнику

Борщ добре варити один день наперед. До великого горшка (10 кварт) вкласти помиті, в шкірці буряки й всі інші складники, крім часнику і помідорового пюре. Від кількості буряків залежить колір борщу.

Залити холодною водою до вершка горщика. Варити накритим 3 години, щоб буряки були м'які. (Коли закипить, зменшити вогонь, щоб "моргало"). Холодний борщ перецідити. Вибрати гриби і буряки. Решту можна викинути. Гриби посікти. Кілька буряків нарізати в соломку, а з решти можна зробити "цвікли" або на гарячо як городину, залежно як хто приправляє.

Переціджений борщ перед поданням заправити розколюченим помідоровим пюре і розтертим часником.

Можна також всмажити на маслі маленьку, дрібно посічену цибулю, дати на ситко і перелити гарячим борщем.

КИЇВСЬКИЙ БОРЩ

- 2 середньої величини картоплі
- 1 мала головка капусти
- 3 сушені гриби
- 1 фунт буряків
- 1 корінь петрушки
- 1 морква
- 1 мала цибуля
- 2 горнятка бурякового квасу
- 2 ложечки цукру
- 1/2 горнятка помідорового пюре
- 1/2 горнятка малої фасолі (сухої)

- 2 ложечки борошна (муки)
- 2 ложки масла
- посічений кріп

Гриби налити холодною водою, щоб постояли кілька годин. Тоді варити їх з морквою і петрушкою до готовності. Додати злегка підсмажену цибулю і кип'ятити 12 хвилин. Відцідити відвар, а гриби посікти. Буряки пошаткувати "соломкою", залити частиною грибного кип'ячого відвару і варити до м'якості. В решту грибного відвару вкинути картоплю і дрібно шатковану капусту і варити 10-12 хвилин. Потім додати зварений буряк з його відваром, зварену фасоллю, нарізані гриби і помідорове пюре, злегка підсмажене на маслі і розведене грибним відваром борошно, нехай покипить 5 хвилин. Влити буряковий квас, змішаний з цукром і сіллю. Варити до готовності.

Замість бурякового квасу: вживати більше буряків і яблучний оцет і тоді трошки більше цукру.

ВАРЕНИЦІ

- 1 1/2 горнятка борошна (муки)
- 2 яйця
- 3 ложки масла

З борошна, яєць, трохи води замісити тісто як на вареники. Розкачати тонко і вирізувати чотирикутники 1 1/2 інча величини. Зварити в підсоленій воді, перелити на друшляк і заправити маслом.

Можна заправити маслом з всмаженою цибулею.

Можна теж заправити маслом і втертим сиром. В огнетривалому посуді пригріти в печі.

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ПИРІГ

- 6 горняток борошна (муки)
- 2 горнятка вершків (heavy cream)
- 5 яєць
- 1/2 горнятка цукру
- 3 1/2 унції дріжджів
- 2 унції мигдалю без лушпинки, втертого
- 4 унції родзинок

Розтерти яйця з цукром (вбити), додати розведені у теплих вершках дріжджі і всипати потроху борошно. Замісити тісто. Тісто має бути м'яке. Місити довго, а при кінці вимішування додати розтоплене масло. Замісити разом. Залишити, щоб тісто росло. Як виросте, розкачати до виміру листу і знову має рости. Помастити розколюченим яйцем, посипати цукром, мигдалем і родзинками, наколоти вилкою і пекти в нагрітій до 375° печі 35-40 хвилин.

КИЇВСЬКІ "МАНТУЛЬКИ" (ДРІБНІ ТІСТЕЧКА)

- 4 горнятка борошна (муки)
- 3/4 фунта масла
- 4 жовтки
- 1 горнятко цукру
- 3/4 фунта втертого без лушпинки мигдалю

До борошна влити розтоплене масло. Вбити жовтки з цукром і додати втертий мигдаль. Вимішати ту масу з борошном, з маслом.

Замішене тісто розкачувати доволі тонко і вирізувати фігурки різної форми. Вкласти на натощений лист, помастити розколюченим яйцем, посипати тертим мигдалем (надібрати з цілості) і цукром.

Пекти в нагрітій до 350-375° печі 15-20 хвилин.

ДОПИСИ ВІДДІЛІВ І ОКРУГ СУА

76-ИЙ ВІДДІЛ СУА У ВОРРЕНІ, МІЧІГАН, ЗЛОЖИВ 250.00 дол. НА ОПЛАЧЕННЯ ЦІЄЇ СТОРІНКИ ЖУРНАЛУ.

ЩИРО ДЯКУЄМО ЗА РОЗУМІННЯ НАШИХ ПОТРЕБ І ЩЕДРИЙ ДАР!

ЕКЗЕКУТИВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ.

76-ИЙ ВІДДІЛ СУА В ПОШАНУ НАТАЛІЇ КОБРИНСЬКІЙ

Наталія Кобринська.
(1851-1920)

Natalia Kobrynska.

Життя і творчість Наталії Кобринської припадає на другу половину XIX століття, коли жіноче питання у Галичині не мало великого значення. Жінки не мали політичних прав, не брали участі в громадському житті — не могли голосувати чи бути вибраними послами в урядах.

Наталія Кобринська — борець за долю жінок і визначний літературний талант. Її твори "Дух часу", "Задля кусника хліба", "Виборець" висвітлюють проблеми тяжкого життя української жінки та складні психологічні переживання.

За її почином твориться в 1884 р. у Станиславові перша жіноча організація — Товариство Руських Жінок, а в 1890 р. виходить у Львові збірка творів українських письменниць "Перший вінок". Там Наталія Кобринська поміщує свої оповідання "Пані Шумська", "Дух часу", "Пан суддя", "Серед верстви" й інші, в яких розгорнуті соціальні питання даного часу.

Рік пізніше, в 1891 році, Наталія Кобринська скликає в Стрию перше жіноче віче. Головною точкою була справа освіти, дитячі садочки, середні школи та доступ жінок до університету. На жаль, загал не оцінив заходів і думок цієї великої громадянки. Наталія Кобринська відійшла від громадської праці і самотньо померла в Болахові 1920 р. На її могилі видніє напис: "Мене тепер серце не болить" (її слова). Аж після смерті її працю оцінила жіноча громада Станиславова словами: "Честь тобі і слава і велика пошана! Твоє усе життя буде у пам'яті українського

жіноцтва. Золотими буквами запишеться в його серці і переходитиме з почесно з роду в рід!"

Наталія Кобринська живе і вічно житиме в серцях українських жінок. Її голос заохочує до праці і є прикладом для нас. 76-ий Відділ СУА з гордістю вибрав її своєю патронкою.

Цю згадку про Наталію Кобринську поміщуємо у пам'ять бл. п. редактора місячника "Снятин" Михайла Бажанського, громадського діяча, члена Пласту на рідних землях і тут, в Америці. Його бажанням, яке він залишив у завіщанні, було створити тривкий меморіал Наталії Кобринській — письменниці, землячці, борцеві за права жінок.

Михайло Бажанський (1910-1994) брав активну участь в будові карпато-української держави, редагував державні офіційні листи і бюлетені в кабінеті о. Августина Волошина. Він один з нечисленних галичан дістав рангу лейтенанта Карпатської Січі, а також громадянство Карпатської України з осідком у Хусті. Про ці світлі часи нашої історії вийшла у Львові 1995 р., вже після смерті М. Бажанського, книжка його споминів "Моя Карпатська Україна", яку він називає "Прекрасною казкою мого життя".

У Снятинській гімназії в пошану ред. М. Бажанського його іменем назвали бібліотеку, а також одну з головних вулиць міста. Незабаром у Снятині буде відкрито пам'ятник ред. Михайлові Бажанському.

Ксеня Кучер,
культурно-освітня референтка 76-го Відділу.

*Марія Венгльовська.
Maria Venglowka.*

ВШАНОВАНО ЗАСЛУЖЕНУ ЧЛЕНКУ 17-ГО ВІДДІЛУ СУА В МАЯМІ

У неділю, 2 травня 1996 р., на ширших сходах Відділу вшановано членку-основницю і заслужену союзянку Марію Венгльовську з нагоди її 75-ліття. Голова Відділу Мирослава Тершаковець подала урочинний торт, яким пані Марія ділилася з членками, а всі заспівали їй "Многая літа".

Життєвий шлях пані Марії і її родини подібний до тисяч інших, які, рятуючись від червоного ката, залишили свої рідні землі. Забирали родину та добро, яке могли взяти в руки чи на господарський віз, та подалися на Захід. В 1949 році пані Марія з матір'ю і чоловіком Стефаном та двома малолітніми синами прибули до Маямі, Флориди. Тут українська громада щойно почала організовуватися. Великі труднощі з працею, брак своєї церкви додавали ще більшої туги за рідним краєм — Україною. Тільки велика любов до родини і народу давала сили перебороти усі труднощі нового життя. Крім заробітної праці пані Марія включилася негайно до нової громадської установи "Український Клуб", з якого постали тут інші організації і католицька церква. В "Українському Клубі" стала секретаркою на довгі роки, а після господарською референткою. Багато праці вложила в комітети для влаштування відзначень національних свят та інших громадських імпрез. За працю і пожертви імена Марії та її чоловіка вміщені тут на пропам'ятній таблиці.

В 1952 році в Маямі організовано 17-ий Відділ СУА, де Марія Венгльовська стала заступницею голови, а після секретаркою, господарською рефе-

ренткою, членкою хору СУА "Веселка". Крім праці в СУА, пані Марія стала членкою комітету будови церкви та членкою церковного хору. При кожній нагоді збирала датки на громадські потреби. Включилася до 368-го Відділу Українського Народного Союзу як заступниця голови і заступниця секретаря.

В 1975 році у Маямі постає українська кредитівка, де пані Марія була секретаркою 7 років. Належить до Товариства старших віком громадян. У всіх тих установах є дуже активна і старається приєднувати членів. За старанням пані Марії покійна Галина Опир залишила у спадку для 17-го Відділу СУА 5 тисяч доларів.

Марія і Стефан Венгльовські є меценатами Українських Студій при Гарварді, Української Амбасади у Вашингтоні та Українського Музею в Нью-Йорку. Вони є щедрими жертводавцями на Світовий Конгрес Українців та на "Енциклопедію українознавства".

Марія і Стефан Венгльовські виховали своїх синів на українських патріотів. Вони були вітварними дружинниками при українській католицькій церкві та учасниками танцювальної групи народних танків. Закінчили університетські студії та одружилися з українками. Пані Марія має великий вплив на виховання внуків, які пішли слідами своїх батьків.

У пошану з нагоди 75-ліття Марії Венгльовської на Пресовий Фонд "Нашого Життя" зібрано 515 дол.

Ірина Ракуш,
імпровізована референтка
17-го Відділу СУА.

ШАНОВНЕ ЖІНОЦТВО СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ!

ВІТАЄМО З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ!
 БАЖАЄМО УКРАЇНСЬКИМ ЖІНКАМ АМЕРИКИ ЗДОРОВ'Я, ОПТИМІЗМУ І ЕНЕРГІЇ В ЇХНІЙ
 БЛАГОДІЙНІЙ НЕВТОМНІЙ ПРАЦІ ДЛЯ РОЗБУДОВИ УКРАЇНИ!
 БУДЬТЕ ЗАВЖДИ БЕРЕГІНЯМИ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ В АМЕРИЦІ І В СВОЇХ РОДИНАХ.
 НЕХАЙ НОВИЙ 1997 РІК ПРИНОСИТЬ ТІЛЬКИ ДОБРІ І РАДІСНІ ВІСТКИ З УКРАЇНИ, ЯКІ БУДУТЬ
 ЗІГРІВАТИ ВАШІ ДУШІ. ВЕСЕЛОЇ КОЛЯДИ І СМАЧНОЇ КУТІ ЗА РОДИННИМ РІЗДВЯНИМ СТОЛОМ!

СОЮЗ УКРАЇНОК КАЛУША.**НАМ ПИШУТЬ...****ВЕЛЬМИШАНОВНА ПАНІ ГОЛОВО СУА! ДОРОГІ ПОСЕСТРИ!**

Союз Українок Харківщини сердечно вітає всіх Вас з п'ятою річницею незалежності України. Бажаємо, щоб у Вашому житті було ще багато таких ювілеїв. А для цього потрібно багато й плідно працювати, щоб виховати гідну зміну.

Саме з такою метою і об'єдналися українки Харківщини у Союз Українок, і ось уже три роки роблять усе можливе і неможливе, щоб відродити на Слобожанщині рідну мову, традиції й культуру свого народу, українську Церкву.

Наш Відділ (12 осередків, 90 членок) робить чимало: залучає найактивніших жінок до СУ; збираємо інформації про діяльність установ усіх ві-

домств, окремих осіб, що сприяють розвитку української національної ідеї, для створення інформаційного банку; проводимо театралізовані свята "Харківські святки", "Свято Трійці", великодні вечори "Запрошуємо на свячене" та інші; взяли активну участь у проведенні Всеукраїнської акції "Слобожанський Великдень" при сприянні відділів СУ Києва, Чернівців, Рівного, Львова; організуємо поїздки дітей з Харківщини на Різдво та Великдень до Львова та Тернополя; своїми силами організували виставку харківського художника Володимира Дзюбенка; допомагали в організації відбіркового конкурсу "Червона рута"; спільно з Суспільною Службою України

провели конференцію на тему "Духовний світ і здоров'я молоді"; допомагали у відкритті українсько-канадської бібліотеки при науковій бібліотеці ім. Короленка; надсилаємо у бібліотеки області книги та газети з історії, культури, народознавства; розмножуємо методичну літературу для дитячих садочків, шкіл та клубів для проведення дитячих ранків та тематичних вечорів до дня народження Лесі Українки, Т. Шевченка, до Дня Матері, Свята Миколая, Різдва, Великодня; надаємо допомогу у роботі недільної школи при Харківсько-Полтавській Епархії КП; займаємось створенням телестудії "Мальва"; спільно з Суспільною службою правової допомоги організували безкоштовну юридичну консультацію; згідно з програмою "бабуся" Суспільної Опіки СУА надаємо допомогу самотнім жінкам; виступили з лікарями Харківського відділення СФУЛТУ ініціаторами звернення до Президента України, Голови Верховної Ради та Прем'єра "Про негайне прийняття законодавчих актів про захист населення України від інформаційної агресії".

А ось про одну нашу відроджену традицію ми хочемо розповісти докладніше. Завдяки голові нашого відділу Лесі Дудченко, яка 4 роки тому приїхала до Харкова з Городка Львівської області для праці в обласній Харківській адміністрації у галузі культури і яка практично зібрала нас у Союзі Українок, було це у 1992 році вперше у Харкові проведено велике театралізоване різдвяне свято "Харківські святки" і вперше діти побачили Святого Миколая. Потім із зміною Президента України змінилася і його команда в нашій адміністрації, і з 1996 року ми самотужки проводимо цю роботу.

Кожного року місцева влада виділяє на святкування Діда Мороза мільярди карбованців, привозять з Москви "Кремльовську йолку" і все відбувається російською мовою. І хоч ми в осередках справляємо Свято Миколая — це крапля в морі. А минулого року спільно з ОУЖ у Великій Британії ми провели велику акцію "Миколай-95", в ході якої у 12-ти шко-

Голова СУ Харківщини Леся Дудченко в кабінеті українознавства в школі-інтернаті для дітей із вродженими вадами розвитку.
Lesia Dudchenko, President of the Ukrainian National Women's League in Kharkivshchyna, in a class of Ukrainian studies for handicapped children.

лах-інтернатах, сиротинцях, школах для дітей хворих на церебральний параліч вперше побував не російський Дедушка Мороз, а наш Святий Миколай благословляв й обдарував кожну дитину.

Діти, вихователі та вчителі казали нам, що подібного вони ще ніколи не бачили, і що запам'ятають це свято на все життя. Прощаючись з дітьми, Миколай обіцяв прийти і у 1996 році. При сьогоденній економічній, політичній та духовній кризі в Україні ми не зможемо самі зреалізувати цієї обіцянки. Але у 2-мільйонному Харкові, де советська влада створила і залишила нам найбільшу кількість сиротинців та дитячих колоній — цим дітям справді потрібно, щоб якщо не матір, то бодай один раз в рік до них прийшов Святий Миколай.

**З пошаною та надією
Союз Українок Харківщини.**

Вірш для Святого Миколая.

Poem for Saint Nicholas.

ФОНД ЧОРНОБИЛЯ СУА

ПОЖЕРТВИ ЗА ЖОВТЕНЬ 1996 Р.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на могилу **бл. п. о. крилошанина Василя Стебельського**, який упокоївся в Бозі минулого травня в Редінг, ПА, колишні парафіяни, знайомі й приятелі зложили **510.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Дружина Аркадія Стебельська.

В пам'ять **бл. п. д-ра Романа Борковського**, через 119-ий Відділ СУА в Йонкерсі, Н.-Й., на Фонд Чорнобиля СУА зложили: **\$171.00** — Columbia Presbyterian Medical Center; **по 100.00 дол.** — д-р Андрій і д-р Таїса Раки, Huber Lawrence & Abell, Марійка Борковська; **по 50.00 дол.** — д-р Надія Кмета, Ольга Гаєцька, Марійка Мартинюк, Стефан Максимів, Ярослав Гудзівата, Andrew Fisher, Daisy Whittingham; **по 40.00 дол.** — д-р Борис і Лариса Левицькі, Корнелія Федоркевич, Володимир Щур; **по 25.00 дол.** — Микола й Ірена Зваричі, Петро і Ольга Кулиничі, Валентина Преско, Володимир і Неоніля Сохани, Ольга Руденська, John Trojanowski, Leonard Blum; **по 20.00 дол.** — Дмитро і Розалія Глушки, Андрій Стахів, Теодор Островський, Ірена й Олександр Білевичі, Анна Босяк; **10.00 дол.** — Корнило й Євгенія Баб'яки. **Разом 1,226.00 дол.**

У світлу пам'ять дорогої незабутньої мами, бабуні, сестри, свагерки і тітки **бл. п. Стефанії Ковальської**, членки 33-го Відділу СУА в Пармі, Огайо, яка відійшла у вічність 14 вересня 1996 р., зложили на Фонд Чорнобиля СУА, через 33-й Відділ ім. Лесі Українки даток в сумі **660.00 дол.** Сини Юрко і Ростик з родинами, сестри Іванка з чоловіком м'гром Адамом Вовком, Міля з чоловіком д-ром Юрієм Русиною і дочкою Дарією, брат Володимир Кріса з дружиною Іриною, дітьми Лесею, Влодком, Христею Мичковською з родиною, свагер Іван Вовк з родиною, приятелі і членки 33-го Відділу.

В пам'ять мого дорогого брата **бл. п. Степана Дуди**, який відійшов у вічність у Львові 29 червня цього року, складаю **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. **Еся Бішко.**

В пам'ять **бл. п. Любомири Дармограй** складаю через 1-ий Відділ СУА **20.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Анна Кадиляк.

В століття з дня народження (20 жовтня 1896 р.) **Параскевії Щур** на Фонд Чорнобиля СУА складають **100.00 дол.** **Володимира і Стефан Сливоцькі.**

В пам'ять **бл. п. Любомири Дармограй** складаю через 1-ий Відділ СУА **20.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Романа Раковська.

Вшановуючи світлу пам'ять **проф. Теодора Богдана Залуцького** і замість квітів на його свіжу могилу складаємо **100.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. Дружині Мірі і родині висловлюємо щире співчуття. **Д-р Андрій і Ліда Лемішки.**

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. проф. Теодора Богдана Залуцького** складаю пожертву **100.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. Дружині Мірі і родині висловлюю щире співчуття. **Д-р Дарія Кострубяк.**

У пам'ять **бл. п. д-ра Теодора Богдана Залуцького** складаємо на Фонд Чорнобиля СУА: **30.00 дол.** — Клавдія Корбутяк; **по 25.00 дол.** — Ярослава Оришкевич, Христина Воевідка, Мотря Слоневська. **Разом 105.00 дол.**

Вшановуючи світлу пам'ять **бл. п. Інж. Романа Луцка** складаємо **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА, а родині покійного висловлюємо щирі співчуття.

Нестор і Неоніля Кузичі.

Вшановуючи світлу пам'ять **бл. п. Олександра Процика** складаємо **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА, а родині покійного висловлюємо щирі співчуття.

Нестор і Неоніля Кузичі.

In memory of **John Zyga** of Cleveland, Ohio, a father of Ihor Zyga, our coworker and friend, Ameritech-Small Business Services donated **\$60.00** to Chornobyl Fund.

ЩИРО ДЯКУЄМО

Лідія Черник,
референтка Суспільної
Опіки СУА.

Анна Рак,
скарбничка Суспільної
Опіки СУА.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

Вшановуючи пам'ять підполковника Американської Армії, 82-ої дивізії парашутистів, учасника війни у В'єтнамі, дорадника спеціальних завдань **бл. п. Гната Стефанова**, сина покійних **Гната Стефанова**, полковника Української Армії, команданта оборони м. Львова в 1918 році, і мисткині малярки **Наталії з дому Завадської**, родина **Сидора і Євгенії**

Новаківських із доньками **д-р Ларією Лисий і Мирославою Волошин** та сином **Романом**, складають на Стипендійну Акцію СУА **500.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Анни Клос** **100.00 дол.** складають **д-р Юрій і Анна Дейчаківські**, **д-р Микола і Надя Дейчаківські** на Стипендійну Акцію СУА.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ 20-ГО ВІДДІЛУ СУА

Загальні збори 20-го Відділу відбулися 14 вересня 1996 р. На зборах була присутня нововибрана голова Округу **Марія Раковська**. Зборами провела **Марія Касіян** — голова і **Наталія Пазуняк** — секретарка. Збори вибрали нову управу Відділу, а саме: **Лідія Дяченко** — голова, **Анна Борис** — заступниця голови, **Мирослава Прокопович** — секретарка, **Варвара Швед** — скарбничка, **Аня Літинська** — референтка Музею, **Марія Касіян** — імпрезова референтка. Контрольна

ІМ. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Комісія: **Іванна Петик** — голова, **Олена Ошипко** і **Ярослава Швець** — членки.

Збори надали почесне членство Відділу **Марії Харині** — довголітній референтці культури — за її великий вклад праці у влаштуванні імпрез протягом 30 років.

Збори постановили відзначити 50-ліття Відділу восени 1997 року.

Мирослава Прокопович,
секретарка.

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

(ПОЖЕРТВИ ЗА ЖОВТЕНЬ 1996 Р.).

Замість квітів на могилу **бл. п. д-ра Теодора Богдана Залуцького** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Засмученій родині висловлюємо щирі співчуття.

Управа і членки 78-го Відділу СУА, Вашингтон.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Софії Сильвеструк**, мами членки 45-го Відділу СУА Зені Серафин, складаємо на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" **155.00 дол.**, в тому числі: **25.00 дол.** — 45-ий Відділ; **по 10.00 дол.** — Марія Дяків, Валентина Журківська, Дарія Конюх, Стефа Король, Віра Крива, Оріся Лончина, Леся Лятишевська, Марта Шехович; **по 5.00 дол.** — д-р Марія Балтарович, Анна Бігун, Наталія Гевко, Іванна Кучер, Люба Левак, Ляля Патерин, Таїса Розгін, Ольга Садова, Ірина Тарнавська, Мирослава Цап. Шановній родині висловлюємо щирі співчуття.

45-ий Відділ СУА, Воррен, Міч.

Складаю **100.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Марія Душник.

На свіжу могилу мого батька **бл. п. о. крилошанина Василя Стебельського** складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Аркадія Стебельська.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Бурбан**, членки нашого Відділу, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Управа і членки 103-го Відділу СУА в Гемстеді.

У десяту болючу річницю смерті моєї найдорожчої мами **бл. п. Магдаліни Гурко** складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Люба Гурко-Боднар, членка 33-го Відділу СУА в Клівленді, Огайо.

У незабутню пам'ять дорогого чоловіка і батька **бл. п. Богдана Іваніва** складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Міля Іванів з дітьми.

З НАГОДИ...

З нагоди 90-ліття **Олександри Воробкевич**, членки 76-го Відділу СУА, в журналі "Наше Життя" була поміщена стаття Марти Василькевич про ювілятку та відзначення її ювілею у Відділі. Зворушена увагою членок і статтею, Олександра Воробкевич зложила **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

У пошану Марії Венгльовської з нагоди її 75-ліття на Пресовий Фонд "Нашого Життя" складають: **по 100.00 дол.** — Товариство сеньйорів у Маямі, Українська кредитівка Дітройт-Маямі; **по 50.00 дол.** — 17-ий Відділ СУА, Марія Венгльовська, Роман і Леся Венгльовські; **по 25.00 дол.** — Ірина Ракуш, Стелля і Василь Тараски; **20.00 дол.** — Лідія Гладка; **по 10.00 дол.** — Люся Візняк, Анна Івашко, Анастасія Кроп, Євстахія Матвієнко, Люба Маринюк, Мирослава Тершаковець, церковний хор, Емілія Федорко, Анна Ждан. **Разом 515.00 дол.**

З нагоди вінчання нашого сина **Ореста із Ларисою Бабуркою** складаємо **100.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Зірка і Микола Галіви.

З нагоди ювілею — 40-річчя 66-го Відділу СУА в Нью-Гейвені, Конн., складаємо щирі вітання і пожертву в сумі **50.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Управа і членки 106-го Відділу СУА, Гартфорд, Конн., Округа Нова Англія.

100-ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

У світлу пам'ять покійної родички **Лідії Рубчак** складаю **25.00 дол.** на Фонд ім. Олени Лотоцької.

Лідія Одежинська.

ЗАПАСНИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

Замість квітів на могилу **бл. п. Тамари Крижанівської** 33-й Відділ СУА ім. Лесі Українки складає **25.00 дол.** на Запасний Фонд журналу "Наше Життя".

Ірина Кашубинська.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЬЮ-ЙОРКУ

ВІД 1-ГО ДО 30-ГО ВЕРЕСНЯ 1996

ТРИВАЛИЙ ФОНД

На Меморіальний Фонд ім. Ольги і Богдана Гевриків у пам'ять **бл. п. Богдана Геврика** склали: **50.00 дол.** — Зірка і Роман Воронки; **25.00 дол.** — Надія Опушинська.

ДАТКИ

по 2,500.00 дол. — Богдан і Ірина Чайківські, Оксана Рак, Марія Тершаковець і Роман Гавриляк — спонзори популенка святкування двадцятиліття Українського Музею;

1,500.00 дол. — Орест і Лідія Глюти (American Express);
1,000.00 дол. — д-р Іванна і д-р Олег Ратич;
200.00 дол. — Іван і Софія Головки;
по 100.00 дол. — Глорія Смолена, Володимир і Мирослава Стойки, Алла Черний, Марія Савицька, д-р Ярослав Рожанковський;
по 50.00 дол. — д-р Денніс і Міра Стахиви, Ольга Дубик, Петро і Леся Гої, Володимир і Олена Шиприкевичі;
40.00 дол. — Богдан і Марія Луцві; **по 25.00 дол.** — Ярослав Волошук, Звенислава Романів, Віра Сендзік, Марія Когутяк-Гладка, Роман Ричок, Маргарета Кейс, Теодозія Брикович;

по 20.00 дол. — Роман Маселко, д-р Ігор Гулявий, Іванна Мачай, Леонід Лиман, Ольга Пелтишин, Любомира Пежанська, Михайло і Олена Хомини, Ольга Гнатик, Зеновія Мосійчук;

по 15.00 дол. — Теодозій і Ольга Зазулі, Варвара Швед;
по 10.00 дол. — Микола і Софія Леськіві, Іванна Шкарупа, Марія Ярема, Софія Лонишин, Анна Кібало, Анна Заплітна, Марія Яциняк.

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

2,500.00 дол. — Іван і Анна Назаркевичі;
2,000.00 дол. — Іван і Софія Винники;
по 1,100.00 дол. — Марія Савицька, Антін Савицький;
по 1,000.00 дол. — Ігор і Дарія Ліси, Юрій Савицький, Богдан Барабаш, Зенон і Яра Снилики, Марія Душник, Аскольд і Роксоляна Лозинські, Борис Галаган, д-р Нестор Близнак і д-р Ірена Патрило;
по 500.00 дол. — Михайло і Лідія Гурди, Іван Лещук (Museum Circle), Мирослав і Зоряна Смородські;
200.00 дол. — Нестор і Ярослава Томичі;
по 100.00 дол. — Марта Перейма, Юрій і Оксана Сосенки, Н.Н. (І.Б.);
по 25.00 дол. — Владим і Марія Яровенки, Марія Куземська.

Сердечно вітаю дорогу **Надію Вахнінову**, маму Галі і Владка, з 95-им роком народження і бажаю всяких благ! Складаю 25.00 дол. на потреби Українського Музею.

Л.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів у пам'ять незабутнього **бл. п. Романа Бриттана** складаємо 100.00 дол. на Будівельний Фонд УМ. Дружині Теодорі та синам Адріянові і Юліянові висловлюємо глибокі співчуття.

Модест і Наталія Захарченки.

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. Ліді Іванчук**, сестри нашої членки Наді Іванчук, складаю 25.00 дол. на потреби Українського Музею.

Надя Мандрусак.

В пам'ять **бл. п. Марії Буковської** складаю 20.00 дол. до Українського Музею на Фонд Холодного.

Любов Дражевська.

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. проф. Ірени з Зячківських Гаврилюк**, мами наших приятелів інж. Романа і Слави Ракочих, складають 50.00 дол. на потреби Українського Музею в Нью-Йорку

Д-р Марія і д-р Юрій Диці.

Замість квітів на могилу нашої дорогої приятельки **Марії Турко** складаємо 100.00 дол. на потреби Українського Музею в Н.-Й. через 56-ий Відділ США ім. Мілени Рудницької, а доні і зятеві висловлюємо щирі співчуття.

Віра і Анна Качмарські.

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. д-ра прав Романа Борковського** складаю 50.00 дол. на Будівельний Фонд УМ. Дружині Марійці і синам з родиною висловлюю щирі співчуття.

Володимира Теслюк.

У пам'ять **бл. п. Богдана Бобиляка** (Україна), який відійшов у березні 1996 р., складаю 30.00 дол. на Будівельний Фонд УМ. Сестрам Дорі Гарасимович і Лялі Бобиляк та їх родині висловлюю глибокі співчуття.

Володимира Теслюк.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Юрія Любінецького** пересилаю 25.00 дол. на Будівельний Фонд УМ. Родині складаю щирі вислови співчуття.

Марія Зубаль.

На свіжу могилу **бл. п. Юрія Поритка** складаю 10.00 дол. на потреби Українського Музею в Нью-Йорку. Родині висловлюю щирі співчуття.

Маруся Стефаниши з родиною.

На свіжу могилу **бл. п. Нусі Чапельської** складаю 10.00 дол. на потреби Українського Музею. Родині висловлюю щирі співчуття.

Маруся Стефаниши.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Богдана Болярського** складаю 40.00 дол. на потреби Українського Музею.

Ізидора Болярська.

У пам'ять **бл. п. д-ра Романа Борковського** складаємо 20.00 дол. на потреби Українського Музею.

Зенон Салевич і Уляна Гайдар.

В пам'ять приятельки **бл. п. Ірени Городиської** складаю 20.00 дол. на потреби Українського Музею, а синам Петрові і сестрі Доді зі синами висловлюю щирі співчуття.

Зеня Білас.

Замість квітів на могилу **бл. п. Романа Бриттана**, чоловіка моєї приятельки, складаю 20.00 дол. на потреби Українського Музею, а дружині Доді, синам Адріянові і Юліянові висловлюю глибокі співчуття.

Зеня Білас.

Замість квітів на могилу **бл. п. Романа Бриттана** складаємо через 83-й Відділ США пожертви на потреби Українського Музею: 25.00 дол. — Іван і Ольга Гірни; 15.00 дол. — Ярослав і Іванна Клими.

Замість квітів на могилу **бл. п. Марії Турко** складаю 50.00 дол. на потреби Українського Музею.

Роман Ференцевич.

In memory of **Mr. Zenon Babluk**, I am donating \$25.00 to the Ukrainian Museum.

Ellsabeth J. Riedman.

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Управа та Адміністрація Українського Музею.

НАШИМ ДІТЯМ

МИР І СПОКІЙ

В ЇХНЮ ХАТУ

В темну нічку, десь на хмарах
Задзвеніла гра весела,
То летіли два янголи
Понад українські села.

Два янголи, а між ними
Друг дітей — Святий Микола...
Враз янголи посумніли,
Розглядаючись довкола...

І в тривозі мовив старший:
— Щирий Праведнику Божий,
Тут живуть прекрасні діти,
Наче цвіт весняний, гожий.

Ми ж всі три вже цієї ночі
Стільки світа проходили —
І які були дарунки,
Все роздали, роздарили.

— Що ж тепер їм подаруєм?
Наші коші вже порожні...
А ті діти українські
Красні, милі і побожні...

І сказав молодший янгол:
— Може в небо завернути,
І дарунків ще набрати
Й цих дітей не поминути?..

Зажурився Свят-Угодник,
Друг дітей, Святий Микола,
І зітхнув, на села глянув,
І промовив так спроквола:

— Не забув я, слуги Божі,
Про українську дітвору,
Я про них найбільше думав,
Як з Святого вийшов Двору.

Та не забавки діточі,
Ані ласощі, ні лялі
Їм потрібні, щоб втишити
Їхні смутки, їхні жалі.

Я зішлю їм цієї ночі
Ліпші скарби, кращі дари:
Милосердя й Божу ласку
Я несу їм із-за хмари.

Мир і спокій я приношу
В кожную їхню скромну хату,
А в серцях любов їм створю
І надію пребагату.

Хай віднині згода й єдність
Процвіта між ними стиха.
Ці чесноти їх підіймуть,
Оборонять їх від лиха.

В тих чеснотах хай зростають
Пишно, як той лан у жниві,
І хай будуть добрі й сильні,
І могутні, і щасливі.

Так промовив Свят-Микола,
І янголи звеселіли,
І крильцями понад села,
Понад ниви зашуміли.

І злітаючи на хмари,
Вірний край благословили,
І на знак благословіння
Два перця із крил зронили.

ТЕЛЕФОН ДО СВ. МИКОЛАЯ

— Галло! галло! Чи там св. Миколай? Бо тут я, Данко Пелехатий, дванадцята вулиця, число три. — Так Данко кличе св. Миколая через свій маленький телефон, що йому татко подарував.

— Святий отче Миколаю, тут я, дуже нечемний Данко. Я прошу прийти до мене і принести мені малий літак. Такий зовсім малий, малюсінкий — такий, щоб міг трошки, трошечки літати по кімнаті, якщо я його накручу.

— Св. Миколаю, я був дуже нечемний: я скинув вазоник із квітками з вікна на вулицю, котика тягнув за хвостик, метелика замкнув у пляшці і мучив. І ще я Марусі вилляв чорнило на нову сукенку. Одного разу я збив шибку та ще й до того зіпсував мамі машину до шиття.

— Св. Миколаю! Я дуже нечемний хлопчик, але я ХОЧУ бути чемним, тільки ніяк не можу. Прошу не гніватися на мене і прийти!

— Ага! Ще прошу не приносити мені ніякого прутика, бо Марійка буде сміятися з мене. Вона завжди дуже чемна.

Хвилинку Данко слухає. Нічого. Тільки щось шумить у слухавці.

— Мамо! мамусю, я телефоную до св. Миколая, а він мені нічого не відповідає.

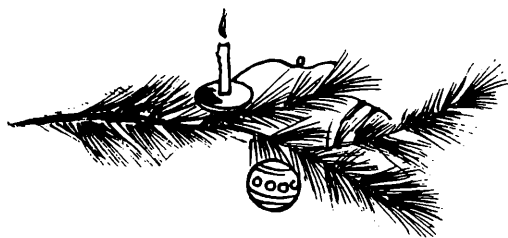
— Я чула, синочку, чула все. А де ж св. Миколай може відповідати всім дітям! Їх же так багато-багато. А всі чогось просять, то телефонують, то листи пишуть. Але я знаю напевно, що св. Миколай чув твій телефон. Він знає про тебе і не забуває.

— Не може бути! Знає? То він напевно також давно вже знає, що я такий дуже нечемний.

— Так. Але він чув, що ти ХОЧЕШ бути чемним. Ти це йому сказав.

— І що, мамо? І св. Миколай прийде до мене?

— Напевно прийде, мій синочку.

ВСІМ ПОРА КОЛЯДУВАТИ

К. ЖУРБА

Вже прийшло Різдво до хати,
Всім пора колядувати!

Колядують в місті діти,
Тож і звірям не сидіти!
Хоч вітри холодні дують,
Зайчик, їжак колядують,

Лис і олень підтягають,
Як уміють і як знають.

Їм підспіває і білка,
Голосочком, мов сопілка.
Навіть мишка, хоч маленька,
Теж підспіває злегенька.

Хоч вітри холодні дують,
Звірі в лісі колядують,
Всім пора колядувати,
Бо прийшло Різдво до хати.

ПОКАЗНИК ДО LIII РІЧНИКА ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ" 1996 р.

Пояснення: показник розділений на дві частини: I. Авторський, II. Предметний. В показнику подані нумерації чисел журналів і сторінок (ч. 2: ст. 5) в такій формі: 2:5.

1. АВТОРСЬКИЙ ПОКАЗНИК

- Богачевська-Хом'як, Марта.** Відділи — основа СУА. 7—8:9
День Матері в Чернігові. 10:13
Куточок культури. 11:5
Літературний конкурс ім. Лесі і Петра Ковалевих. 6:14
Літо п'ятиліття. 9:1
Погляд у наше минуле. 7—8:15
Союз Українок Америки: Друге чвертьстоліття. 3:13
- Борисенко, Валентина.** Дівочі та парубочі громади на Україні. 11:12
Заради історичної правди. 1:8
Зимові свята українців. 12:2
Осінні свята народного календаря. 10:7
- Бризгун-Соколик, Оксана.** Збереження нашої ідентичності. 10:5
- Вечер, Яким.** Різдвяна ніч. 12:1
- Герус, Людмила.** З історії української народної іграшки. 3:5, 4:13
- Горбач, Анна-Гая.** З українсько-німецького культурного калейдоскопу. 3:11
Книжка, присвячена Вірі Свенціцькій. 9:12
У десяту болючу річницю Чорнобиля. 4:4
- Григорович, Лілія.** Врятуємо матір і дитину — врятуємо Україну. 5:2
- Захарчук-Чугай, Раїса.** Про дослідження мистецьких скарбів українського народу. 4:11
- Закусило, Микола.** Грамотка скорблячих. 4:5
- Зубрицька, Марія.** Наш діалог із Лесею Українкою. 2:5
"Якби я міг перечитати образок, посвячений вам, мамам, то мільон би заплакав...". 5:5
- Звіринський, Карло.** Вікно в потойбічний світ. 1:12
- Івченко, Валентина.** Третій Міжнародний Конгрес українців. 11:9
- Канєвська, Олена.** Стала ближчою наша мета. 10:14
- Кара-Васильєва, Тетяна.** Золоте шитво України. Ігуменя Марія Магдалина Мазепа. 2:1
Ігуменя Олена та центри гаптарства Києва. 11:1
- Кобець, Ольга.** Неоціненний дар. 1:6
- Кордун, Віктор.** Зона. 4:8
- Костенко, Ліна.** Вибране. 4:4
- Кріль, Федір.** Розстріляна юність. 2:7
- Куровицька, Ірина.** 105-та Міжнародна конвенція ГФЖК. 12:11
- Листопад, Антоніна.** Стрітєння. 3:14
Запізнилися ми до Причастя. 9:27
- Луценко, Дмитро.** Журавка. 5:10
- Любович, Уляна.** Сорочка щасливої людини. 3:9
- Людкевич, Марія.** Воскрєсіння. 4:1
- Майданська, Софія.** В дорозі до себе. 9:13, 10:10
Шевченко і музика. 3:1
Позаклясне виховання. 12:14
- Максимович, Анна.** У сімдесятиліття СУА 1:1
- Олійник, Ольга.** Традиційні перемітки і хустки на Покутті. 10:1
- Орел, Лідія.** Ой на Івана, ой на Купала. 7—8:13
- Панчак, Галина.** Комітет у справах жінок, материнства і дитинства. 1:2
- Певна, Оленка.** "Український Музей може відіграти роль у керівництві культурною політикою незалежної України". 12:6
- Погонець, Олена.** Музеї і діалектика сучасної культури: політика, етнічність, суспільство в Україні. 7—8:11
- Рубель, Слава.** XXIV Конвенція Союзу Українок Америки. 7-8:3
- Сацька, Є.** Діяльність Комітету у справах жінок, материнства і дитинства при Президентові України. 5:4
- Скирда, Людмила.** Трійця в монастирі "Святий хрест". 3:12
- Тарнашинська, Людмила.** Повернулися в Україну. 12:14
- Хом'як, Ростислав.** Дипломат Наталка Зарудна. 6:15
- Чабан, Ірена.** Мисткиня. 4:9
- Черник, Лідія.** Суспільна опіка СУА. 2:9
Ділові зустрічі в Україні. 12:8
- Шапошникова, Олімпіада.** Мовчазні вартові степів. 5:7
- Щербак, Юрій.** Десять років Чорнобильської ери. 4:1

2. ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЗНИК

АРХЕОЛОГІЯ

Мовчазні вартові степів. О. Шапошникова. 5:7

ВИШИВКИ

Взори з Чернігівщини. 1:4 стор. обкл.

Взір зі збірки Ірини Сенік. Альбом взорів I. Сенік. 3:4 стор. обкл.

Взори Західної України, 1894 р. із збірки Євгенії Бачинської-Федусевич. 5:4 стор. обкл.

Взір зі збірки Климентія Габданк-Рогозинського. 6:4 стор. обкл.

Взір зі збірки 1894 р. із колекції Євгенії Бачинської-Федусевич. 7-8:4 стор. обкл.

Взір із Волині, село Прицьк, Сарнинського повіту. Із збірки Климентія Габданк-Рогозинського. 9:4 стор. обкл.

Взір жіночої сорочки м. Надвірна. Гуцульщина. Із збірки Климентія Габданк-Рогозинського. 10:4 стор. обкл.

Взір із книжки: "Взори до вишивання" Ірини Сенік. 11:4 стор. обкл.

Взір із збірки Климентія Габданк-Рогозинського. 12:4 стор. обкл.

З колекції Музею Союзу Українок Канади. 4:4 стор. обкл.

Фрагменти взорів Сокальщини. "Українська народна вишивка". В-во "Мистецтво", Київ, 1976 р. із колекції Українського Музею в Нью-Йорку. 2:4 стор. обкл.

ВІРШІ ДЛЯ ДІТЕЙ

Батько Рік і його сини. Р. Завадович. 1:34

Бачить — не бачить. Л. Глібов. 9:34

Березень іде. Р. Завадович. 3:34

Всім пора колядувати. К. Журба. 12:31
 Школярі. Роляник. 9:34
 Зайчикові писанки. Р. Завадович. 4:35
 Зимова казка. К. Малицька. 2:34
 Казочка. Н. Мудрик-Мриц. 9:35
 Каштан. Н. Мудрик-Мриц. 9:35
 Коли це буває? М. Людкевич. 10:35
 Крути. Р. Завадович. 1:34
 Ластівка. Б. Грінченко. 3:34
 Мати. Д. Павличко. 5:34
 Матері. В. Івченко. 4:34
 Мир і спокій в їхню хату. А. Н. 12:30
 Мій дідусь. О. Гаєцька. 11:34
 Можлива неможливість. С. Кузьменко. 3:35
 На Великдень. Н. Мудрик-Мриц. 4:34
 Наша мова. Ю. Рибчинський. 10:34
 Наш прапор. Д. Павличко. 7-8:34
 Осінь. Н. Мудрик-Мриц. 10:34
 Рідна мова. Д. Павличко. 6:34
 Сама собою річка ця тече. М. Вінграновський. 10:35
 Соловейко. Д. Павличко. 5:35
 Спить озеро. Леся Українка. 2:35
 Стрільська присяга. А. Н. 11:34
 Татове сонечко. Х. Білоус. 6:34
 Трисвітле сонце. Н. Мудрик-Мриц. 6:34
 Хто ти? О. Гаєцька. 6:35
 Школярі. Роляник. 9:34

ГАЄЦЬКА, ТЕТЯНА

Мисткиня. І. Чабан. 4:9

ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

105-та Міжнародна Конвенція ГФЖК. 12:11

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Відділи — основа СУА. М. Богачевська-Хом'як. 7-8:9

Куточок культури. М. Богачевська-Хом'як. 10:5

Союз Українок Америки: Друге чвертьстоліття. М. Богачевська-Хом'як. 3:13

Відділи — дописи

1-ий, Нью-Йорк, Н.-Й. 1-му Відділові СУА виповнилося 70 років. Л. Магун. 4:27
 17-ий, Маямі, Фл. Свято Лесі Українки в Маямі. Л. Я. Гладка. 4:27
 Вшановано заслужену членку. 12:24
 21-ий, Бруклін, Н.-Й. Відділ відзначає своє 65-річчя. Е. Ройовська. 5:25
 27-ий, Пітсбург, ПА. Діяльність 27-го Відділу. І. Старощак. 1:29
 33-ий, Клівленд, Ог. Пам'ятаймо про Україну. Ю. Мовчан. 3:26
 З діяльності 33-го Відділу СУА в Клівленді. О. Мовчан. 5:24
 45-ий, Воррен, Миш. Розваговий вечір у Дітройті. І. Тарнавська. 11:28
 49-ий, Баффало, Нью-Йорк, Н.-Й. Відділ вшанував свою патронку. Я. Борачок. 3:28
 50-ий, Анн Арбор, Миш. Українські діти на Кубі. А. Гумецька. 3:28
 Як брат Гавриїл з Божою ласкою, власною наполегливістю та допомогою Анн Арборських союзниць став отцем Діонісієм. А. Гумецька. 6:27
 54-ий, Вілмінгтон, Дел. 54-ий Відділ СУА відзначив десятиріччя чорнобильської трагедії. І. Щерба. 6:27

66-ий, Нью-Гейвен, Конн. Святочний обід на Український Музей. В. Гусак. 3:29
 Американські діти знають про Чорнобиль. І. Чайківська. 5:25
 76-ий, Воррен, Миш. Дитяча "вишивана" забава у Воррені. М. Василькевич. 2:28
 Традиційний оселедець 76-го Відділу СУА. О. Ласка. 4:29
 Нашій членці сповнилося 90 років. М. Василькевич. 7-8:29
 76-ий Відділ СУА в пошану Наталії Кобринській. К. Кучер. 12:23
 83-ий, Нью-Йорк, Н.-Й. Відділ на сторожі душі української дитини. О. Гаєцька. 1:25
 85-ий, Чикаго, Іл. Зустріч з губернатором. Л. Лушпинська-Оленчук. 6:30
 90-ий Філядельфія, Па. Літературний вечір, присвячений пам'яті М. Рильського. О. Стадниченко. 1:26
 94-ий, Флінт, Миш. 94-ий Відділ в Дітройті. 7-8:26
 107-ий, Сан Хозе, Каліфорнія. І ми допомагаємо Україні. Союзняк. 4:28
 108-ий, Нью-Гейвен, Конн. Срібний ювілей. Н. Троян. 1:27
 119-ий, Йонкерс, Н.-Й. З діяльності 119-го Відділу. О. Руденська. 3:29

Відділи — загальні збори

1-ий, Нью-Йорк, Н.-Й. 3:30
 10-ий ім. Лесі Українки, Філядельфія, Па. 5:27
 17-ий ім. Олени Теліги, Маямі, Фл. 2:28
 20-ий ім. Олени Теліги, Філядельфія, ПА. 12:27
 22-ий, Чикаго, Іл. 5:28
 28-ий, Ньюарк, Н.-Дж. 5:28
 33-ий ім. Лесі Українки, Клівленд, Огайо. 6:30
 34-ий, Коговз, Н.-Й. 5:27
 35-ий, Озон Парк, Н.-Й. 1:36
 38-ий, Денвер, Кол. 2:28
 43-ий ім. Олени Пчілки, Філядельфія, ПА. 4:30
 47-ий ім. Лесі Українки, Рочестер, Н.-Й. 3:30
 54-ий ім. 500 героїнь, Вілмінгтон, Дел. 5:27
 63-ий ім. Софії Русової, Дітройт, Міш. 3:30
 64-ий, Нью-Йорк, Н.-Й. 3:30
 66-ий ім. Олени Кисілевської, Нью Гейвен, Конн. 5:27
 67-ий, Філядельфія, ПА. 5:28
 71-ий, Джерзі Сіті, Н.-Дж. 9:33
 73-ий, Бриджпорт, Конн. 5:28
 74-ий ім. Олени Теліги, Чикаго. 5:27
 76-ий, Воррен, Миш. 4:30
 82-ий, Нью-Йорк, Н.-Й. 4:30
 83-ий, Нью-Йорк, Н.-Й. 1:36
 84-ий ім. Олени Степанів, Чикаго, Іл. 5:27
 89-ий ім. Лесі Українки, Кергонксон, Н.-Й. 3:30
 90-ий ім. Олени Степанів, Філядельфія, ПА. 9:33
 93-ий, Гартфорд, Конн. 5:28
 108-ий ім. Олени Лотоцької, Нью-Гейвен, Конн. 5:28

Головна Управа

Вісті з Централі

1:14; 2:12; 3:15; 9:11; 11:11; 12:13;

Конвенція

XXIV Конвенція Союзу Українок Америки. С. Рубель. 7-8:3
 XXIV Конвенція СУА. Конвенційний комітет. 4:16
 XXIV Конвенція СУА. Програма. 4:17
 Доповідь Олени Крандакової на бенкеті XXIV Конвенції СУА. 6:7

Нововибрана Екзекутива СУА. 6:13
Нововибрані почесні членки СУА. 9:2
Резолюції XXIV Конвенції СУА. 9:9
Слово на відкритті XXIV Конвенції голови СУА Анни Кравчук. 6:3
Семінари XXIV Конвенції СУА. 9:5, 10:6
Склад Конвенційного комітету. 10:8

Округи — дописи

День союзнянки в Чикаго. М. Лібер. 10:26 Округа Чикаго.
Дитяча виставка. О. Тритяк. 11:30 Округа Нью-Джерзі.
Дітройтська Округна Управа відзначила 70-ліття СУА.
К Антипів. 2:24.
Засвічення ялинки в Нью-Йоркській Окрузі. І. Мачай. 2:26.
Зустріч на Союзівці. І. Мачай. 10:27 Округа Нью-Йорк.
Округа СУА Огайо в поклоні Лесі Українці. Н. Винярьська.
4:29.
Округний день союзнянки. В. Чудовська. 10:26 Округа Нова Англія.
Різдвяна зустріч. Округа Чикаго. М. Лібер. 4:29.
"Свято героїнь" в Окрузі Нью-Йорк. Х. Навроцька. 5:22.
Свято 70-ліття СУА в Чикаго. М. Лібер. 1:24 Округа Чикаго.
Філядельфійська Округа відзначила 70-ліття СУА. А. Максимович. 2:24.

Округні з'їзди

З'їзд Дітройтської Округної Управи СУА. 5:23
З'їзд Округи Нью-Йорк. 9:26

Пожертви

У цій рубриці поміщуються датки на Пресовий і Запасний Фонди "Нашого Життя", 100-тисячний Фонд ім. Олени Лотоцької, Фонд Репрезентації СУА, Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля, Фонд Суспільної опіки та на Стипендійну Акцію СУА. 1:30; 2:29; 3:31; 4:31; 5:29; 6:31; 7-8:30; 9:28; 10:28; 11:31; 12:27

Стипендійна Акція

Стипендійна Акція СУА. Л. Більовщук. 3:15
Ділові зустрічі в Україні. Л. Більовщук. 12:8

Суспільна Опіка

Суспільна Опіка СУА. Л. Черник. 2:9
Ділові зустрічі в Україні. Л. Черник. 12:8

Хроніка округ

Округа Нью-Йорк 7-8:26
Округа Нова Англія 6:26
Округа Огайо 10:24
Округа Північного Нью-Йорку 5:20
Округа Філядельфія 2:22, 11:26
Округа Чикаго 11:24

СФУЖО

Збереження нашої ідентичности. О. Бризгун-Соколик. 10:5

ЗАРУДНА, НАТАЛКА

Дипломат Наталка Зарудна. Р. Хом'як. 6:15

ЗАЛИВАХА, ОПАНАС

В дорозі до себе. С. Майданська. 9:13, 10:10

ІГРАШКА

З історії української народної іграшки. Л. Герус. 3:5, 4:13.

КОНКУРСИ

25-ий літературний конкурс СФУЖО ім. Марусі Бек. 1:7
Літературний конкурс ім. Лесі і Петра Ковалевих. М. Богачевська-Хом'як. 6:14

КУХОВАРСТВО

Х. Навроцька

"Блакитний" пструг. 3:25
Бросквині, начинювані вершковим сиром і мигдалем. 7-8:25
Варениці. 12:20
Варена салатка з городини. 11:23
Варений лосось з маринуваним огірком і зеленою підливою. 3:25
Великодня бабка. 4:26
Вистуджена салатка зі сиру. 2:21
Городина з локшинами. 6:25
Грушки в шоколадовій підливці. 1:23
Запіканка з кабачків. 6:25
Зарум'янені грушки. 9:25
Зелена фасолька. 1:23
Знамениті філе зі солі. 3:25
Картопляна юшка з поре і броколі. 1:23
Київські "мантульки" (дрібні тістечка). 12:20
Київський борщ. 12:22
Краби з авокадо. 9:25
Краби в авокадо. 2:21
Курка з яблуками і цибулею. 1:23
Курачі грудинки в цитриновій підливці. 9:25
Лакоминка з яблук. 6:25
Локшини з броколі в помідоровій підливці. 6:25
Маринований огірок. 3:25
Мокка мус. 2:21
Морожена лакоминка з овочів з мигдалевою підливою. 7-8:25
Мус з полуниць. 1:23
Овочева салатка з помаранчевим лікером. 2:21
Печена городина на солодко. 6:25
Печена меч-риба. 3:25
"Перфектний" шоколадовий торт. 5:19
Пиріжки з курячим м'ясом. 11:23
Підлива з овочів до шинки. 4:26
Риж зі сухими овочами. 11:23
Салата з овочів. 7-8:25
Салата з броколі, цибулі і бекону. 7-8:25
Салата з авокадо з печерицями. 7-8:25
Салата з курки зі зеленими овочами. 7-8:25
Салатка з картоплі й червоної капусти. 4:26
Салатка зі січеної капусти. 4:26
Салатка зі шпінату. 1:23
Салатка зі шпінату й печериць. 2:21
Святвечірній борщ. 12:22
Смажений короп. 3:25
Спагетті з крабами або з омарами. 3:25
Телячий гуляш. 10:23
Телячий паприкар. 10:23
Телячі котлети з авокадо. 10:23
Телячі котлети в помідоровій підливці. 10:23
Торт з малиновим або полуничним кремом. 5:19
Торт дипломатів. 5:19
Торт "Прованс" з мигдалевою масою. 4:26
Холодна юшка з огірків. 9:25
Цвітна капуста. 6:25
Чернігівський пиріг. 12:20
"Шарлотка" з гарбуза з мигдалем. 11:23
Шоколадна підлива. 1:23

Листи читачів

Нам пишуть. 5:26; 7-8:30; 9:27; 12:25

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Наш діалог із Лесею Українкою. М. Зубрицька. 2:5
"Якби я міг перечитати образок, посвячений вам, мамам, то міліон би заплакав". М. Зубрицька. 5:6

МИСТЕЦТВО

Вікно в потойбічний світ. К. Звіринський. 1:12
Золоте шитво України. Ігуменя Марія Магдалина Мазепа. Т. Кара-Васильєва. 2:1
Золоте шитво України. Ігуменя Олена та центри гаптарства Києва. Т. Кара-Васильєва. 11:1
Про дослідження мистецьких скарбів українського народу. Р. Захарчук-Чугай. 4:11

НЕКРОЛОГИ

Валюта, Ірена. 1:36
Боб'як, Емілія. 6:36
Годів, Стефанія. 7-8:36
Гошовська, Леонтина. 3:16
Гроць-Гуссаківська, Марія. 7-8:36
Кавка, Соломія. 6:36
Коник, Ольга. 10:36
Крижанівська, Уляна. 9:36
Лушпинська-Яросевич, Ярослава. 3:36
Мандзій, Софія. 4:36
Михайлів, Анна. 4:36
Михайловська, Ірена. 9:36
Раковська, Софія (Зіна). 4:36
Раковська, Неоніля. 2:36
Стетків, Параня. 3:36
Семків, Марія. 3:36
Цьонка, Анна. 7-8:36
Шанц, Євгенія. 2:36
Шаршаневич-Петеш, Софія. 9:36
Яворська, Марія. 2:36

ОБРЯДИ

Зимові свята українців. В. Борисенко. 12:2
Ой на Івана, ой на Купала. Л. Орел. 7-8:13
Осінні свята народного календаря. В. Борисенко. 10:7

ОПОВІДАННЯ

Грамотка скорблячих. М. Закусило. 4:5
Сорочка щасливої людини. У. Любич. 3:9

ОПОВІДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ

Віддай шану борцям за волю. О. Гаєцька. 6:35
Відлітають лебеді. В. Сухомлинський. 10:35
Дівчина, що стала княгиною. К. Малицька. 7-8:34
До стовпів, що небо підпирають. Т. Шевченко. 3:35
Найласкавіші руки. В. Сухомлинський. 5:34
Перегони з годинником. Р. Завадович. 5:35
Про ведмеда і хитрих звірят. І. С. 2:35
Різдвяна казка. І. Керницький. 1:35
Телефон до св. Миколая. О. Цегельська. 12:31
У простори до сонця. А. Н. 11:35

ПОЕЗІЇ

Вибране. Л. Костенко. 4:4
Воскресіння. М. Людкевич. 4:1
Журавка. Д. Луценко. 5:10
Запізнилися ми до Причастя. А. Листопад. 9:27
Зона. В. Кордун. 4:8
Різдвяна ніч. Я. Вечер. 12:1
Стрітення. А. Листопад. 3:14
Трійця у монастирі "Святий Хрест" Л. Скирда. 3:12
У сімдесятиліття СУА. А. Максимович. 1:1

РЕЦЕНЗІЇ

Книжка, присвячена Вірі Свенціцькій. А.-Г. Горбач. 9:12
Неоціненний дар. О. Кобець. 1:6
Погляд у наше минуле. М. Богачевська-Хом'як. 7-8:15
Про дослідження мистецьких скарбів українського народу. Р. Захарчук-Чугай. 4:11
Стала ближчою наша мета. О. Канєвська. 10:14

ТРАДИЦІЇ

Традиційні перемітки і хустки на Покутті. О. Олійник. 10:1
Дівочі та парубочі громади на Україні. В. Борисенко. 11:12

УКРАЇНА

Врятуємо матір і дитину — врятуємо Україну. Л. Григорович. 5:2
День матері в Чернігові. М. Богачевська-Хом'як. 10:13
Діяльність Комітету у справах жінок, материнства і дитинства при Президентові України. Є. Сацька. 5:4
Заради історичної правди. В. Борисенко. 1:8
Літо п'ятиліття. М. Богачевська-Хом'як. 9:1
Музеї і діалектика сучасної культури: політика, етнічність, суспільство в Україні. О. Погонєць. 7-8:11
Розстріляна юність. Ф. Кріль. 2:7
Третій Міжнародний Конгрес українців. В. Івченко. 11:9
Комітет у справах жінок, материнства і дитинства. Г. Панчак. 1:2

УКРАЇНЦІ В НІМЕЧЧИНІ

З українсько-німецького культурного калейдоскопу. А.-Г. Горбач. 3:11

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЬЮ—ЙОРКУ

Мистецька збірка Стецькових. 5:6

Пожертви:

1:30, 2:29, 3:32, 4:31, 5:29, 6:32, 7-8:32, 9:32, 10:31, 11:31, 12:28
"Український Музей може відіграти ролю у керівництві культурною політикою незалежної України". О. Певна. 12:6
Юрій Савицький — архітект Українського Музею. Управа У.М.

ЧОРНОБИЛЬ

Десять років Чорнобильської ери. Ю. Щербак. 4:1
У десяту болючу річницю Чорнобиля. А.-Г. Горбач. 4:4

ШЕВЧЕНКО, ТАРАС

Шевченко і музика. С. Майданська. 3:1

SUBJECT INDEX TO VOLUME LIII — 1996

Arts and Literature

- Love Themes in Ukrainian Oral and Classical Literature 2:15
Natalka Husar's Black Sea Blue 4:24
Literary Evening for Camilla Huk 4:25
Modernist and Feminist Discourses and Their Cultural Reception in Ukraine: An Interview with Solomea Pavlychko 5:11
The Kovaliv Prizes 6:19
Lesia Ukrainka in the Ukrainian Diaspora 9:18
Christmas Eve 12:15
Vasyl' Grendzha Donskyj and His Christmas Play of 1936 12:18

Book Reviews

- The Year of the Family 1994 2:18
"Les Puits De Dunrea" (The Wells of Dunrea) 10:20

Chornobyl

- WFUWO workshop on Environmental Disaster and its Effects on Women and Children (UN 4th World Conference on Women). Opening remarks of Oksana Sokolyk, President of WFUWO 2:13
WFUWO workshop on Environmental Disaster and its Effects on Women and Children (UN 4th World Conference on Women). Remarks of Anna Krawczuk, President of UNWLA 3:18
WFUWO workshop on Environmental Disaster and its Effects on Women and Children (UN 4th World Conference on Women). Remarks of Dr. Zoreslawa Nizhnik, Director of the Dept. of Family Health Problems at the Institute of Pediatrics, Obstetrics, and Gynecology, Academy of Medical Sciences of Ukraine 4:21
WFUWO workshop on Environmental Disaster and its Effects on Women and Children (UN 4th World Conference on Women). Remarks of Iryna Kurowyckyj, Vice-President of Public Relations of UNWLA, Honorary President of NCW 4:20
The Forgotten Holocaust 4:22
Philadelphia Community Marks Tenth Anniversary of Chornobyl Nuclear Disaster 6:20

Education

- TESOL Summer Institute: Teaching Listening and Speaking 1:19
The Teaching of English in Ukraine: A Progress Report 3:20

Film

- Dovzhenko's (1894—1956) Women and War 5:14

Finance

- Your Will — Why it matters, what it does and doesn't do, and how to make it better 3:23

Food

- Vera's Meringue Kisses 2:20
Microwave Recipes — Swiss Steak 6:22
Microwave Recipes — Chicken Cacciatore 7-8:24

General

- Letters to the Editor 1:20
Culture Corner 9:24
Democratic Media Initiative Puts Emphasis on Women's Journalism 10:19
Ukrainian American Veterans Hold 49th Convention 12:20
Keynote Address by Anna Krawczuk at UAV 49th Convention 12:20

Health

- Nutrition Basics for Today's Ukrainian Woman: The Food Pyramid 1:21
Osteoporosis — the Silent Disease 2:19
Another Headache? 5:18
New Perspectives in Hypertension 11:22

Life in the Diaspora

- Robert's Rules of Order Need Not Apply 3:22
Skeleton in the Closet 6:23
Ukrainian Canadian 10:21
Bridging Two Worlds: An Interpreter's Perspective 11:

People

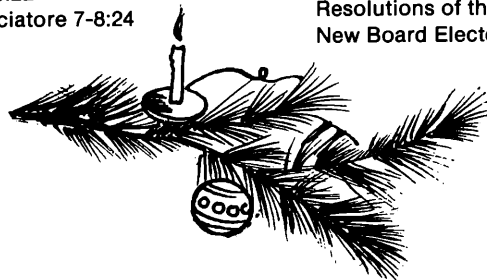
- Martha T. Pelensky: Profile of a Petroleum Engineer 1:15
Reaching for the Top: A Profile of Roxanne Decyk 10:18

Poetry

- Luba Doesn't Have A Mouse (Orlowsky) 2:20
The Three Pathways (Shevchenko) 3:17
Mr. Gorbachev Speaks (Gawdiak) 4:23
Mourning Bells (Huk) 4:19
Poem for My Cat (Orlowsky) 6:23
Sheep (Orlowsky) 6:23

Ukrainian National Woman's League of America

- Program: XXIV Convention of the Ukrainian National Women's League of America, Inc. 4:18
Ukrainian American Veterans — Greetings to UNWLA on the occasion of the XXIVth Convention 6:17
Remarks by Rosalie Polche at Luncheon commemorating 70th anniversary of the UNWLA at XXIVth Convention 6:18
Certificate of Congressional recognition presented to the UNWLA at 24th Convention 7-8:17
Remarks of re-elected UNWLA President Anna Krawczuk at 24th UNWLA Convention 7-8:18
Remarks of Melanne Verveer at 24th UNWLA Convention 7-8:19
Remarks of Taras A. Bazylyuk at 24th UNWLA Convention 7-8:21
Report of Marta Jarosewich, Ecology Chair at 24th UNWLA Convention 9:17
Report of Branch 98 Holmdel Middletown New Jersey Regional Council 9:20
Honorary UNWLA Members Elected at 24th UNWLA Convention 9:21
Highlights of the 24th UNWLA Convention 10:15
Resolutions of the XXIVth UNWLA Convention 11:15
New Board Elected for Ukrainian Museum 11:17

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ
Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
Марія Савчак

Анна Кравчук — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Ольга Тритяк — 1-ша заступниця голови
Софія Геврик — 2-га заступниця голови для справ організаційних
Марта Богачевська-Хом'як — 3-тя заступниця голови для справ культури
Ірина Куровицька — 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Варка Бачинська — протоколярна секретарка
Лідія Білоус — кореспонденційна секретарка
Таїсса Турянська — скарбничка
Надія Цвях — фінансова секретарка
Ярослава Рубель — преса
Оксана Фаріон — вільний член
Марія Пазуняк — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Лідія Черник — суспільної опіки
Ірена С. Олексюк — виховна
Ярослава Геруляк — мистецько-музейна
Люба Більовщик — стипендій
Марта Яросевич — екології

Ірена Чабан
Тамара Стадниченко

— головний редактор "Нашого Життя"
— редактор англомовної частини журналу

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Квітка Іваницька — Дітройт
Марія Раковська — Філадельфія
Олександра Кіршак — Нью-Йорк
Марта Стасюк — Північний Нью-Йорк
Ярослава Мулик — Нью-Джерсі
Іванна Шкарупа — Огайо
Анастазія Хариш — Чикаго
Люба Кінах — Нова Англія
Теодозія Кушнір — Південний Нью-Йорк
Марія Одежинська — зв'язкова далеко відданими відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич — голова
Рома Шуган — член
Іванна Ганкевич — член
Лідія Колодчин — заступниця
Надія Савчук — заступниця
Ольга Рибаків — парламентарка

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Lidia Burachynska
Iwanna Rozankowskyj
Maria Savchak

Anna Krawczuk — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Olga Trytyak — 1st Vice President
Sophia Hewryk — 2nd Vice President
Martha Bohachevsky Chomiak — 3rd Vice President
Iryna Kurowyskyj — 4th Vice President
Barbara Bachynsky — Recording Secretary
Lidia Bilous — Corresponding Secretary
Taissa Turiansky — Treasurer
Nadia Cwiach — Financial Secretary
Jaroslawa Rubel — Press
Oxana Farion — Member-at-Large
Maria Pazuniak — Member-at-Large

CHAIRS

Lidia Czernyk — Social Welfare
Irena S. Oleksiuk — Education
Jaroslawa Gerulak — Art/Museum
Luba Bilowchtchuk — Scholarship
Student Sponsorship Program
Marta Jarosewicz — Ecology

Irena Chaban
Tamara Stadnychenko

— Editor-in-Chief "Our Life"
— English editor "Our Life"

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

108 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 533-4646 Директор — **Омеляна Рогожа**
Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

P.O. Box 172, Holmdel, NJ 07733
(908) 888-0494 **Luba Bilowchtchuk**

REGIONAL COUNCILS

Kwitka Iwanycky — Detroit
Maria Rakowsky — Philadelphia
Alexandra Kirshak — New York City
Martha Stasiuk — New York - North
Jaroslawa Mulyk — New Jersey
Iwanna Shkarupa — Ohio
Anastazia Charysh — Chicago
Luba Kinach — New England
Theodosia Kushnir — New York - South
Maria Odezhynska — Liaison for Branches-at-Large

AUDITING COMMITTEE

Ivanna Ratych — Chair
Roma Shuhan — Member
Iwanna Hankewycz — Member
Lidia Kolodchin — Alt Member
Nadia Sawczuk — Alt Member
Olha Rybakiw — Parliamentarian

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1917

*Periodicals Postage Paid at New York, N.Y. and at
additional mailing offices (USPS 414-660).*

108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

*Село Кобиволюки Тербовлянського повіту, Тернопільщина. Взір із збірки Климентія Габданк-Рогозинського. Вишиїзати нитками Д.М.С., червоними ч. 666 і чорними.
Pattern from the village of Kobyvolyky. Ternopil region. From the collection of Klymentij Habdank-Rohozynskij. Embroidered with DMC threads: red #666 and black.*